

bibban

FINLANDS SVENSKA BIBLIOTEKSFÖRENINGENS MEDLEMSTIDNING

3/2003 OKTÖBER

Bibban 3/2003

- 3 Ordföranden har ordet
- 4 Notiser
- 6 Årskonferensen – Rapporter från Sjundea
- 10 Hur väljer man när pengarna inte räcker till?
- 14 Två rapporter från IFLA-konferensen
- 18 Läsbussen på väg
- 19 BITTIS exkursion till Stockholm
- 21 Tre B:n i mitt liv – Bibliotek, Bullerbyn och Böter
- 22 Bokmässan i Göteborg – Rena paradiset för en bibliotekarie

Betala medlemsavgiften NU!

Se lådan nedanför för instruktioner. Kom ihåg att meddela adressuppgifter och adressförändringar till Ulrika Nykvist.

bibban

är Finlands svenska biblioteksförningens medlemstidning som utkommer tre gånger i året, i mars, maj och oktober. (ISSN: 1459-5044)

REDAKTÖRER

Ulrika Wikström
Tel. (040) 545 9750
ulrika.wikstrom@sydvast.fi
Stenåkersvägen 10 B21
10300 Karis
Solveig Hortans
Tel. (050) 534 8348
solveig.hortans@multi.fi
Borgarmalmsvägen 4 B18
68620 Jakobstad

LAYOUT

Mattias Wikström
Tel. (044) 577 1280
me@mattiaswikstrom.net

PÄRBILD & ILLUSTRATIONER

Annika Schultz
maria.schultz@helsinki.fi

TRYCKERI

Ekenäs Tryckeri Ab, Ekenäs

Allt material som önskas tryckas i Bibban skall skickas till någondera av redaktörerna.

ANSVARIG UTGIVARE

Christina Flemming (ordf.)
Adressuppgifter för föreningens styrelse och ordförande finns på sida 3.

MEDLEMSAVGIFT

Studeringe, arbetslösa och pensionärer: 10 €
Ordinarie medlem: 20 €
Betalas in på konto: 800022-5436750
Skriv namn och adress i meddelande rutan.

ADRESSÄNDRINGAR

Meddelas till Ulrika Nykvist som ansvarar för medlemsregistret.

LEVERANS AV MATERIAL

Material som skall publiceras i tidningen levereras enklast via epost men du kan också skicka disketter eller cd-r skivor.

Texter bör levereras i antingen MS Word (.doc) eller Rich Text Format (.rtf) format. Användandet av avancerade funktioner i textbehandlingsprogrammen bör undvikas,

lämna redigerandet åt redaktionen. Skriv gärna en ingress och märk ut information som skall placeras i lådor.

Bildmaterial bör levereras antingen som blank papperskopia eller elektroniskt som JPEG (.jpg) eller TIFF (.tif) fil med en upplösning på 300 DPI eller mer. (Elektroniska bilder blir generellt tre gånger mindre tryckta på papper än de är på skärmen, så se till att storleken är tillräcklig.)

Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera inskickade texter före publikation och ansvarar ej för returnering av inskickat material om ej annat överenskommit.

FSBF PÅ NÄTET

www.biblioteken.fi

FSBF STYRELSE 2003

Christina Flemming **ordf.**

Byråchef, Tritonia – Vasa vetenskapliga bibliotek
 PB 331, 65101 Vasa
 Tel: (06) 324 8665 / Fax: (06) 324 8200
 Epost: christina.flemming@tritoniam.fi

SÖDRA SEKTIONEN

Disa Svenskberg **ordf.** (stm)

Bibliotekarie, Åbo Akademi bibliotek
 Tel: (02) 215 4189 / Fax: (02) 215 4795
 Epost: disa.svenskberg@abo.fi

Malin Wikström **sekr.** (stm)

Biblioteksassistent, Åbo Akademi bibliotek / Bio City
 Artillerigatan 6, 20520 Åbo
 Tel: (02) 215 4040 / Epost: malin.wikstrom@abo.fi

Sonja Petrell-Auvinen **kassör** (stm)

Utbildare, Axiell
 Stenbrovägen 305, 10140 Solberg
 Tel: (050) 534 6315 / Epost: axiell@kolumbus.fi

Margareta Danielsson **sektionssekr.**
(su/Svenskberg)

Bibliotekarie, Mariehamns stadsbibliotek
 Tel: (018) 531 407
 Epost: margareta.danielsson@mariehamn.aland.fi

Ulrika Wikström (su/M.Wikström)

Bibliotekschef, Yrkeshögskolan Sydväst
 Epost: ulrika.wikstrom@sydvast.fi

Harriet Björklund (su/Petrell-Auvinen)

Tjänsteman, Degerö bibliotek
 Epost: harriet.bjorklund@hel.fi

ÖSTERBOTTNISKA SEKTIONEN

Ulrika Nykvist **ordf./medlemsreg.** (stm)

Bibliotekarie, Vasa stadsbibliotek
 Tel: (06) 325 3537 / Epost: ulrika.nykvist@vaasa.fi

Barbro Gros **sektionsekr.** (su/Moberg)

Bibliotekarie, Korsholms bibliotek
 Tel: (06) 327 7274 / Epost: barbro.gros@korsholm.fi

Solveig Hortans **pressansv.** (stm)

Bibliotekarie
 Epost: solveig.hortans@multi.fi

Johanna Vidjeskog **viceordf.** (stm)

Biblioteksfunktionär, Stadsbiblioteket i Jakobstad
 Epost: johanna.vidjeskog@jakobstad.fi

Kristina Koski (su/Hortans)

Bibliotekarie, Variska bibliotek
 Epost: kristina.koski@vaasa.fi

Heidi Troberg (su/Nykvist)

Bibl. amanuens, Tritonia – Vasa vetenskapliga bibliotek
 Epost: heidi.troberg@tritoniam.fi

Ordföranden har ordet

»Man talar ofta om den gyllene medelvägen som om denna vore en enda väg mellan bergen och träskan. Men livet är mångfald och det finns tusen gyllene medelvägar Och tusen nyttiga avstegsvägar och solen lyser på dem alla.

...

Världen i stort är att likna vid en skog.

Där har man att gå mellan träd,

Välja och göra avsteg för att nå ett framsteg.

Ibland går man vilse och måste upptäcka detta

Innan man kommer till en stig som verkar lämplig.«

– Harry Martinson,
 Passad sång VI

Väl gör vi alla, hela tiden i biblioteken. Urval är ett av vårt yrkes kärnområden – och den allra svåraste uppgiften. Vi kan öppna dörren eller hålla den stängd. Vi kan låsa in, gömma bort böcker, tidskrifter, e-material, service eller välja att göra det tillgängligt för användarna. Vi kan välja att köpa in eller låta bli – och varför? Välja att slakta böcker ur samlingarna – det svåraste av allt för många av oss – vilka böcker och varför? Välja att bevara för lång tid eller för någon vecka. Välja att presentera och marknadsföra bibliotekets innehåll – välja att inte göra det. Välja att öppna dörren och gå ut och presentera detta – utanför bibliotekets trygga väggar. Välja att ställa apparatur, service och samlingar till nya användargrupperns förfogande – välja att utveckla eller välja att enbart bevara. Sortera, kategorisera, ämnesindela – på traditionellt sätt eller på nytt. Välja att lära ut ett kritiskt förhållningssätt till kunskap – tryckt eller nätbaserad – eller bara ställa datorer till förfogande. Välja att utveckla nya serviceformer som kräver mera initiativ- och samarbetsförmåga än mera pengar – eller »verksamheten fortsätter som tidigare«. Välja att hitta nya samarbetsformer utanför de egna gränserna – eller hålla sig strikt till sitt. Vi kan välja att lyssna på kunderna och beakta deras synpunkter – eller alltid veta bäst... Alla dessa val gör vi oberoende av vid vilken typ av bibliotek vi jobbar.

Listan kan göras oändlig. Det är detta som gör vårt arbete så fascinerande och samtidigt krävande och ansvarsfullt. Varje bibliotek är en del av mänsklighetens minne – lokalt, nationellt, globalt. Varje lokalt bibliotek är en del det stora internationella nätverket av bibliotek.

Föreningen är en livskraftig finlandssvensk centralorganisation med en viktig uppgift. Det har varit en stor glädje att få vara ordförande i fyra år – men allt har sin tid.

Ordförandebytet sker vid årsskiftet, och jag önskar den nyvalda ordföranden Ringa Sandelin lycka och framgång i detta värv. Samtidigt vill jag tacka alla medlemmar som engagerat sig i föreningens verksamhet för de gångna åren – en liten flexibel förening kan åstadkomma en hel del!

Christina Flemming

FSBF syns på bokmässan

Finlands svenska biblioteksörening kommer också i år att delta i bokmässan i Helsingfors 23–26.10.2003. I fjol delade vi bås med Finlands biblioteksörening (Suomen Kirjastoseura), men i år kommer vi att pröva modellen att finnas bland övriga finlands-svenska utställare.

Susanna Söderholm på Tölö bibliotek är vår koordinator, kontakta henne ifall du så här i sista stund inser att du vill ställa upp och dejourera. Detta är en möjlighet för medlemmar som inte sitter i styrelsen att dra sitt strå till stacken. Vi har tänkt ha vårt stånd bemannat fredag 24.10 kl 10–19 och lördag 25.10 kl 10–18. Vi kommer att ha en dator med Internetuppkoppling för informationssökning. Vi säljer föreningens kassar och Bibban kommer att finnas för utdelning. Dejoureringen sker i två timmars pass och önskvärt vore att man jobbar parvis.

Hör av dig till susanna.soderholm@hel.fi om du vill delta i jobbet!

Österbottniska sektionens Höstprogram

En kursdag i bokreparation kommer att hållas den 15 november på Tritonia, Vasa vetenskapliga bibliotek, med start kl 13.00.

Karita Yli-Karhu från Vasa stadsbibliotek kommer att lära oss bokreparationens grunder. Kursen kommer att utformas utifrån deltagarnas egna problemfall. Så tag med egna »problem« böcker och få råd om hur man bäst reparerar dem. Mera information om kursen kommer att skickas ut i ett informationsbrev. Om någon utanför sektionen önskar delta kan ni kontakta sektionsordförande ulrika.nykvist@vaasa.fi. Välkomna!

Internet-dag i november

Hur hittar man rätt på Internet? Finlands biblioteksörening med samarbetspartners arrangerar 4.11 en temadag i vägledning av Internetanvändare. Under temadagen behandlas olika aspekter kring Internet och dess innehåll. Kampanjens websidor finns på adressen: <http://www.kaapeli.fi/~fla/verkkopaiva/framsida.htm>.

Bibba anekdot: Också en historia

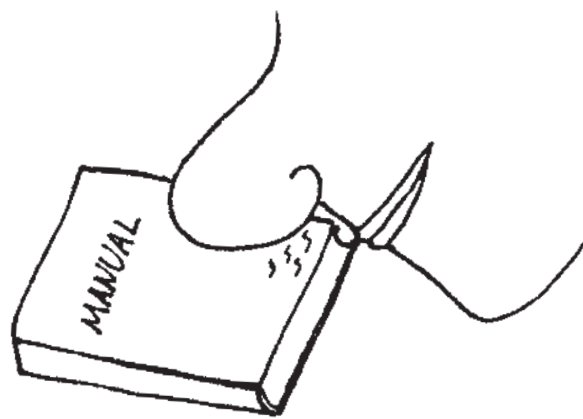
Harriet Lönnqvist som i maj disputerade med avhandlingen »Humanistiska forskningsprocesser och informationsökare. Typologier för informationssökande forskare«, har försett redaktionen med följande citat ur en forskares tankar om biblioteket och bibliotekarien:

»I biblioteket finns på något sätt så komplexa system som man inte alls vill tränga in i. De är så komplicerade att man då man studerar dessa manualer känner att man verkligen hellre leker här. Det här snusandet (nuuskiminen) är mycket viktigt. Men sedan om man måste ha att göra med personalen – jag kanske inte tror att man inte fick hjälp men det känns svårt – det känns som om de hellre ville göra något annat.«

Plats för självrannsakan?

Anekdoter

Bibban efterlyser fortfarande biblioteksanekdoter, så skicka in dina egna till redaktionen! (Kontaktuppgifter finns på sida 2.)

»Det här snusandet är mycket viktigt...»

Nytt samarbetsorgan bildat

Vid centralbiblioteksmötet i Helsingfors 12.9.2003 beslöt representanterna för landskapsbiblioteken och centralbiblioteket för de allmänna biblioteken att grunda Rådet för de allmänna biblioteken. Rådet skall koordinera samarbetet mellan folkbiblioteken och utgöra ett organ för gemensamma ställningstaganden. I och med det har alla bibliotekssektorer nu organiserat sig för att se om sina intressen i det allt mer integrerade nationella biblioteks nät, men också för att kanalisera ett ökande samarbete.

I mötet deltog förutom centralbiblioteket representanter för 14 landskapsbibliotek. Dessutom hade de övriga landskapsbiblioteken delgivit sitt stöd för att grunda samarbetsorganet. I det inledande skedet är rådets medlemmar landskapsbiblioteken och centralbiblioteket. Men mötet beslöt att genast inleda förberedelser för att involvera andra bibliotek i verksamheten. Ärendet behandlas under rådets första möte nästa år.

Förutom beslut om grundande fastställde mötet stadgarna och förrättade val av ordföranden samt medlemmar i det verkställande organet: arbetsutskottet. Majja Berndtson från Helsingfors valdes till ordförande och Helvi Puolakka från Uleåborg till vice ordförande. Till medlemmar i arbetsutskottet valdes förutom ordförandena Birgitta Aurén från Vasa, Liisa Laatu från Jyväskylä, Inkeri Näätäsaari från Åbo och Leila Utriainen från S:t Michel.

Enligt stadgarna väljs rådets funktionärer på två år, även om valet nu gäller till slutet av 2005. För att hindra samtida omval av alla funktionärer beslöt man mandattiden för vice ordförande och två andra medlemmar i arbetsutskottet (Aurén och Laatu enligt lottning) utgår i slutet av 2004.

Grundandet av Rådet för de allmänna biblioteken presenteras och den utvidgade verksamheten behandlas i Åbo under folkbibliotekens möte i samband med biblioteksdirektörernas diskussionsdagar 3.10.2003.

Tilläggsuppgifter: rådets sekreterare Hannu Taskinen hannu.taskinen@hel.fi eller (09) 3108 5430.

(Saxat ur Biblioteken.fi)

Boktips

Introduktion till informationsvetenskapen, red. Ilkka Mäkinen, Katja Sandqvist. 2003. ISBN 951-44-5547-9. 272 s. (hft.)
Originalens titel: Tiedon tie. Johdatus informaatiotutkimukseen.

En introduktionsbok till ämnet informationsvetenskap som enligt redaktörerna riktar sig till bibliotekarier, informatiker och andra professionella inom biblioteksområdet. Boken innehåller artiklar om Information management, vetenskaplig kommunikation, digitala bibliotek och nya möjligheter och ändrade kompetenskrav, informationsförsörjning och informationsvetenskap, informationshistoria, informationslagring- och återvinning. Det finns inte mycket litteratur på svenska när det gäller informationsvetenskap och med denna bok har man strävat efter att etablera en terminologi på svenska inom informationsvetenskapen. Artiklarna är skrivna av inhemska skribenter inom vetenskapsområdet, bl.a. Pertti Vakkari, Ilkka Mäkinen, Majja-Leena Huotari, Riitta Kärki. Den svenska skiljer sig från den finska versionen genom att den innehåller två norska artiklar skrivna av Ragnar Anderas Audunson, Niels Ole Pors och Camilla Moring.

pdf-fil, som läggs ut vid Biblioteken.fi och SSC.

- kartlägga tidigare bokcirkelverksamhet på biblioteken, eventuellt som samarbete mellan bibliotek och skolor eller arbetarinstitut - för att tillvarata existerande insikter och erfarenheter i ämnet.
- rekrytera 5 pilotbibliotekarier som eldsjälar på sina bibliotek och inom de regioner biblioteken representerar. Pilotbibliotekarierna kan själva fungera som cirkelledare eller arbeta för att inspirera andra att starta bokcirkel i anslutning till biblioteket.

Nu behövs det alltså fem svenska bibliotekarier för att lansera projektet.

Arbetet sker inom normal biblioteksverksamhet. Är du intresserad så kontakta FSBF:s sekreterare Malin Wikström för närmare information på adressen malin.wikstrom@abo.fi eller per telefon (02) 215 4040 / (040) 079 4201.

Bokcirkel

Brinner Du av lust att leda en bokcirkel? Då är det Dig vi söker!

Studiecirkeln har funnits som studieform i hundra år sedan Oscar Olsson i Sverige introducerade och utvecklade konceptet inom IOGT-rörelsen.

I dagens IT-samhälle blir läsandet allt viktigare för att bevara ett levande språk och utveckla individens verklighetsförståelse. Biblioteken spelar en allt viktigare roll inom folkbildningen, och tillsammans med Svenska studiecirkeln kan en gemensam pedagogisk verksamhet utvecklas kring bokcirkel.

Vid Finlands svenska biblioteksförnings årskonferens 2002 presenterade rektor Björn Wallén satsningen, varmed planeringen av en gemensam bokcirkelkampanj startade för år 2003. Därför lanserar Svenska Studiecirkeln och Finlands svenska biblioteksförning nu tillsammans BOKCIRKELPROJEKTET.

Målsättningen under projektåret 2003 är:

- att öka kännedomen om studiecirkeln, och därigenom profilera folkbildningen
- att utveckla bokcirkelns pedagogiska koncept
- att finna nya brukargrupper/cirkel i Svenskfinland
- långsiktigt arbete, öka samarbetsnätverket regionalt

Konkret har projektet framskridit så att utbildningsstyrelsen har beviljat 2000€ i understöd. Avsikten är att använda medlen för att:

- planera och lansera handledarmaterial för bokcirkelledare. Materialet är avsett för bibliotekarier och cirkelledare och kommer att läggas ut på webben. I första skedet är det tänkt att handledningen utformas som en

Årskonferensen

Rapporter från Sjundeå

I början av september samlades dryga femtiotalet bibliotekarier till Finlandssvenska biblioteksförnings årskonferens i Sjundeå. I år hölls konferensen under två dagar, och som vanligt, får man väl säga, hade arrangörerna försökt få in så mycket program som möjligt under dessa dagar. Ett program som uppenbart tilltalade den kvinnliga publiken med ett antal år bakom sig i yrkeslivet. Det var soliga dagar och vackra landsbygdsvyer vi omgavs av, i detta Sjundeå som har de största gårdarna i vårt land.

De flesta av konferensdeltagarna hade valt att som kvällsprogram bekanta sig med Sjundby gård, som är i privat ägo, och där

vi blev guidade av nuvarande innehavaren Margareta Segersven som hade otaliga fascinerande anekdoter att berätta ur slottets månghundraåriga historia. Vi fick se rummet där Karin Månsdotter bodde då hon besökte sin och Eriks dotter som var husfru på Sjundby. Måktig var också stora salen, där taket var gjort av seglen som blivit krigsbyte vid slaget vid Svensksund. Denna del av Sjundeå hörde till Porkala-området som efter kriget på 10 dagar skulle evakueras för att överlåtas åt vårt östra granmland.

Nästa årskonferens (2004) kommer att hållas i Jakobstad på höstkanten. FSBF:s styrelse slår fast datum senare, preliminärt tema är marknadsföring och image.

Plock ur protokoll

Föreningen höll sitt höstmöte den 4.9.2003 vid Sjundeå bad, närvarande var 38 medlemmar.

Föreningens ordförande Christina Flemming öppnade mötet, till mötesordförande valdes Gunilla Jansson och till sekreterare Malin Wikström. Kallelse till höstmöte har ingått i medlemstidningen Bibban 2/2003 som utkom i juni. Mötet var alltså stadgenligt sammankallat och beslutfört.

Ordförande Christina Flemming hade undanbett sig återval. Mötet valde Ringa Sandelin till ny ordförande för år 2004. Avgående ordförande Christina Flemming hälsade nästa års ordförande välkommen och önskade henne lycka till i arbetet med att lotsa föreningen vidare. Styrelsen, som dock sitter till årsskiftet, fick också i övrigt till en del en ny sammansättning.

Tre medlemmar från tidigare styrelsen hade undanbett sig omval. De styrelsemedlemmar som avgick avtackades i samband med middagen på torsdag kväll. Nästa års valberedning består av Christina Flemming, Sonja Petrell-Auvinen och Johanna Vidjeskog. Revisorer för år 2004 är Barbro Nygård (Grankulla) och Kristina Virtanen (Helsingfors). Suppleanterna Margit Westerlund (Nykarleby) och Siv Kasslin (Jakobstad) omvaldes.

Medlemsavgiften förblir densamma som år 2003, 20 euro för ordinarie medlemmar och 10 euro för studerande, pensionärer och arbetslösa.

Kassören Sonja Petrell-Auvinen redogjorde för budgeten för år 2004 som publicerats i Bibban 2/2003. Utgifterna

för medlemstidningen Bibban är högre än tidigare år, pga att föreningen vill satsa på tidningens innehåll och utseende. Anslag för en studieresa finns reserverat i budgetförslaget och Bittisprojektet är nästa år inte med i föreningens budget. Projektet får troligtvis en fortsättning med egen budget. Budgetförslaget godkändes.

Verksamhetsplanen (se Bibban 2/03) för 2004 godkändes. Föreningen hör till en av de centrala biblioteksorganisationerna i Finland, vilket märks på det ökade antal utlåtanen som föreningen ombeds ge i biblioteksrelaterade frågor. Bittisprojektet, som initierats av föreningen, kommer att utvidgas och utvecklas. Svenska Studiecirkeln (SSC) inviterar föreningen till samarbete och uppmanar biblioteken att grunda studiecirkel kring litteratur.

Föreningen kommer i år att delta i bokmässan i Helsingfors med en egen monter i den finlandssvenska avdelningen.

Nästa års konferens kommer att ordnas i Jakobstad där stadsbiblioteket lovat vara medarrangör, temat för årskonferensen är image och marknadsföring. Beslut om datum för årskonferensen fattas av styrelsen.

En eventuell studieresa diskuterades. Styrelsen har grundat ett reseutskott, där Harriet Björklund representerar styrelsen. Intresserade ombeds kontakta henne. En annan fråga som var uppe till diskussion är behovet av föreningsaktiva personer som kan representera föreningen vid bokmässan i Helsingfors. Susanna Söderholm koordinerar dejoureringen som lämpligen sker i 2-timmars pass parvis.

Styrelsen för år 2004

Styrelsemedlemmar

- Disa Svenskberg, ÅAB
- Malin Wikström, ÅAB (omvald)
- Karolina Zilliacus, Kimito kommunbibliotek (ny)
- Solveig Hortans, Nykarleby stadsbibliotek
- Ulrika Nykvist, Vasa stadsbibliotek
- Annika Lund, Stadsbiblioteket i Jakobstad (ny)

Suppleanter

- Margareta Danielsson, Mariehamns stadsbibliotek
- Ulrika Wikström, Yrkeshögskolan Sydväst (omvald)
- Harriet Björklund, Helsingfors stadsbibliotek (omvald)
- Nina Åbrandt, Kronoby kommunbibliotek (ny)
- Heidi Troberg, Tritonia, Vasa
- Barbro Gros, Korsholms bibliotek (omvald)

Föreningens avgående ordförande Christina Flemming avtackas av Disa Svenskberg.

Mariehamns stadsbibliotek vann omröstningen om bästa finlandssvenska bibliotekshemsida. Den ståtliga vandringspokalen överräcks till Kerstin Öberg.

Föreningens kassör Sonja Petrell-Auvinen avgår vid årsskiftet och avtackas här av Christina.

Hälsan och arbetet: Några smakprov från årskonferensen i Sjundeå

NINA ÅBRANDT

Finlands svenska biblioteksförnings årskonferens koncentrerades alltså i år kring temat Hälsa. Under två varma septemberdagar fick vi temat belyst ur flera perspektiv och säkert fick vi alla med oss väggkost att packa upp i vårt dagliga arbete. Inte minst betonades vikten av hur biblioteken förmedlar information om hälsa och att vi faktiskt har ett stort ansvar för att informationen är korrekt. Därtill ska också låntagarens behov och förväntningar tas i beaktande. Alltså är vår roll som bibliotekspersonal väldigt viktig och vi ska aldrig tro vi någonsin blir fullärda.

Hälsa och välmående är också något som borde vara väsentligt för varje arbetsgivare, eftersom en personal som mår bra också presterar bättre. På konferensen kunde det därför gärna ha tagits upp i större utsträckning, hur vi som personal kan må bättre.

även de vanligaste persontyperna och hur problematiken ligger i hur vi upplever varandra. Inom alla sorters grupper finns dessutom oskrivna regler, sådana som utkristalliserats efter många år av osynlig hierarki och inbördes relationer, som en utomstående kan ha svårt att få grepp om. Summa summarum handlar det om att lära känna sig själv och ta ansvar för sina handlingar. Det är aldrig ens fel att två träter, heter det ju.

FINNS DET FARLIGA KUNDER?

Om man tänker sig en dåligt fungerade gruppsykologi som ett internt hot på en arbetsplats, så kunde det yttre hotet personifieras i eventuellt farliga kunder. Överkonstapel Torolf Videnius från Kyrkslätt gav goda råd om hur bibliotekspersonal ska hantera besvärliga och hotfulla kunder.

Efter middagen fick kursdeltagarna en dos bibliotekshistoria sig till livs. Det var Rose-Marie Malm och Satu Suomela från Karis som gav en kavalkad över bibliotekets historia. Kavalkaden kom till med anledning av Svartå biblioteks 140 års jubileum.

Rent konkret mera tips om motion och avslappning till exempel, att må bra är ju inte bara synonymt med att vara frisk i medicinsk bemärkelse. Däremot fanns mycket annat intressant att ta del av och säkerligen fick vi alla något till livs från årets version av årskonferensen.

RELATIONER PÅ ARBETSPLATSEN

Det är ofrånkomligt att presentera ett subjektivt axplock bland föreläsarna, eftersom vi alla blir engagerade av olika saker. Ändå vågar jag påstå att PsM Minna Björkman hörde till de mer fängslande föreläsarna. Hon pratade om relationer på arbetsplatsen och om hur de påverkar hela atmosfären. En arbetsplats utan friktioner är snudd på utopisk, men med rätt inställning kan miljön göras trivsammare för alla. Till det väsentliga hör förstås att vi lär oss acceptera och respektera varandras personligheter och egenheter. Minna Björkman presenterade

När biblioteket i princip är öppet för alla, så har arbetsgivaren all orsak att se över säkerhetsplaneringen och hur personalen ska gå tillväga om en besökare betar sig hotfullt. Med små medel kan man förhindra eller fördröja att en allvarlig situation uppstår. Det mest konkreta är förstås att inte spela hjälte och överskatta sin förmåga, inte minst med tanke på att man ofta står ensam där bakom disken. Att tillkalla hjälp i första hand och sedan försöka hålla personen i fråga på avstånd, samt med kroppsspråk och vänlig röst försöka hålla situationen i schack tills hjälp anländer. Vi låter det vara osagt att det ibland kan röra sig om en timme eller mer innan någon patrullbil hinner fram.

VARSÅGOD OCH VAR STARK

I en så kvinnodominerad bransch som biblioteksyrket, så kan knappast kvinnans historia belysas nog. Med.dr. Gunilla Carlstedt, som i många år varit engagerad i

Pausgymnastik

medicinsk forskning inom kvinno- och genusforskningen vid Stockholms universitet, fanns med och berättade om sin forskning i kvinnors livssituationer. Tillsammans med Annika Forssén är hon aktuell med boken Varsågod och var stark: om kvinnors liv, arbete och hälsa under 1900-talet, utgiven på Studentlitteratur. Boken är uppbyggd kring intervjuer med 20 kvinnor som inte längre är yrkesverksamma, där främst deras oavlönade insatser i vardagslivet och hemmet lyfts fram. Det faktum att kvinnan fick större inflytande i samhället under 1900-talet innebar inte bara en upprättelse utan också mera ansvar och större krav. Som bekant ska dagens kvinnor vara duktiga både hemma och på jobbet.

Det kanske mest intressanta i sammanhanget är att trots all forskning och större

Minna Björkman

medvetenhet, så ändras inte kvinnans roll nämnvärt. Vi trampar vidare i våra förmodrars skor, för det mesta lyckligt ovetande om att allt det vi inte skulle bli och göra, blir och gör vi iallafall. Trots att vi alltid har ett val, trillar vi ändå ofta i gropen; huset ska vara dammfritt, vi ska vara effektiva på jobbet samt vi ska vara den perfekta mamman och älskarinnan. En kvinnooschablon, som ingen kan efterleva utan eftergifter på hälsan! Så egentligen – den starkaste kvinnan borde vara hon som gör sina val så att hon också hinner med sig själv och låter dammtussarna och bananskalen samsas där under soffan...

VAD HAR VI I VÅRA HYLLO

Förutom allmänbildningen och informationshanteringsprocessen på ett bibliotek så är det naturligtvis väsentligt vad som står i hyllorna, vad vi har att erbjuda våra låntagare. Under konferensen diskuterades i synnerhet böcker om hälsa och sjukvård samt hur viktigt det är att den sortens litteratur är a jour. Och eftersom resurserna inte på långt när räcker till är det än mer viktigt att ha bra koll och en urvalspolicy som, helt enkelt, ger mest för pengarna. Brita Pawli från Folkhälsans Infotek i Helsingfors bekräftade dessutom våra farhågor om att biblioteken väldigt ofta kommer till korta vad gäller medicinsk litteratur: »Folk söker sig ofta till Infoteket med den erfarenheten att det egna biblioteket har så gamla böcker...«. Folkhälsan har förstås helt andra resurser och kan koncentrera sina utgifter på just hälsofrämjande litteratur, medan biblioteken har många andra hyllor att fylla också. För övrigt så är Folkhälsans Infotek en instans vart man kan vända sig om man t.ex. känner sig felbehandlad under sjukdom eller annars behöver information i hälsorelaterade frågor.

Carita Bjön från FPA bidrog också med nyttigt vägledning angående urvalsprinciper för hälsopublikationer, urval sker ju både vid anskaffning och avskrivning. Hennes informations återfinns i sin helhet på folkbiblioteken.fi.

Merete Mazzarellas föreläsning under årskonferensen på Sjundeå bad.

I sin bok Där man aldrig är ensam. Om läsandets konst (1999) presenterar Merete Mazzarella den amerikanska moralfilosofen och nyaristotelikern Martha C Nussbaums övertygelse om människors behov av »känslans skärpa« och »tankens inlevelse«. Enligt Mazzarella har Nussbaum förmått utmana vårt vedertagna sätt att uppfatta både kunskap och etik – generella principer, regler och abstraktioner borde aldrig få åsidosätta det enskilda fallet, det konkreta handlandet som anpassar sig till en konkret situation. Förnuft och känsla innebär i traditionell vardagstappning varandras motsatser och kan på sin höjd komplettera varandra – enligt Mazzarella utgör de däremot olika sidor av samma mynt, de förutsätter och ingår i varandra. Samma övertygelse har följt essäisten Mazzarella – övertygelsen om att förnuft och känsla hör ihop, liksom det stora och det lilla, det abstrakta och det konkreta. Både Martha C Nussbaum och Mazzarella utgår följaktligen från den dygd som Aristoteles värdesatte allra mest, dvs. fronesis, förmågan att rätta det praktiska förnuftet

CIRKELN SLUTEN

Som avslutning på konferensen höll författaren Merete Mazzarella ett föredrag om Vad skönlitteraturen förmår. Cirkeln slöts i andan om att skönlitteraturen inte bara är ett tidsfördriv utan faktiskt en stabil tillflyktsort i ett föränderligt samhälle, där vi förväntas må bra och prestera över vår förmåga. Det kunde inte ha varit en bättre avrundning, vi kunde inte heller ha fått bättre visdomsord oss till livs – då vi återgår till våra arbeten, våra utmaningar och, förhoppningsvis, ett dopp i bubbelpoolen alltemellanåt.

och omdömet efter omständigheterna och det enskilda fallet.

Hur kan man då träna upp sin egen förmåga till inlevelsefullt tankearbete och skarpsinnigt känslöengagemang? Jo – med hjälp av både praktisk livserfarenhet och skönlitteratur. Under årskonferensen i Sjundeå reflekterade Mazzarella först kring begreppet hälsa, sedan kring skönlitteraturens roll i sammanhanget. Mazzarella redogjorde för olika definitioner av hälsobegreppet och påpekade att det ligger i både arbetslivets och marknadskrafternas intresse att definiera hälsa som ett »fysiskt och psykiskt välbefinnande« även om de flesta insett att oro, nedstämdhet och sorg givetvis ingår som ett naturligt led i samma liv. Enligt Mazzarella innebär hälsa en förmåga att hantera just dessa svårigheter. Mazzarella

EVA KUHLEFELT

Vad skönlitteraturen förmår – om ambivalens, perspektivbyte och samtal

påpekade också att betydelsen av hälsan sällan uppmärksammas förrän den ersätts av sjukdom – begreppet den »dolda hälsan« avser sättet på vilket vi uppmärksammar hälsan och betydelsen av densamma först då vi berövats den.

Under sin föreläsning lyfte Mazzarella fram att det uttryckligen är skönlitteraturen som förmår gestalta den problematik som sammanfattar vad det innebär att vara människa, det vill säga ambivalensen. Skönlitteraturen är inget »friskvårdserbjudande« men ger oss modeller för hur vi skall förhålla oss till våra medmänniskor och gestaltar situationer då en individ vill två motsatta saker samtidigt. Mazzarella bidrog med två klargörande ex-

empel: i parförhållandet aktualiseras behovet av symbios och samhörighet samtidigt som individen vill bevara både frihet och självständighet, i det finlandssvenska rummet upplever många att de samtidigt ingår i en trygg krets och i ett trångt rum.

Skönlitteraturen påminner oss om att vi ingår i ett sammanhang och ger oss en konkret möjlighet till det perspektivbyte som på sikt kan göra oss mer lyhörda inför både oss själva och framförallt våra medmänniskor. Skönlitteraturen har alltså ingen direkt hälsofrämjande verkan, den kräver mer än så – genom att läsa böcker blir vi inte automatiskt mer empatiska men genom att stiga in i andra människors verklighet kan vi stifta bekantskap med människor vi annars inte kommer i kontakt med och successivt närma oss det enskilda fallets problematik, vi kan träna oss i både överseende och tolerans.

Mazzarella påpekade också att varje män-

niska har ett inre rum som kan fyllas med konst- natur- och musikupplevelser, inte minst som ett direkt skydd mot utbrändhet bland alla effektivitets- och duktighetskrav. Mazzarella har alltid talat varmt för litteraturcirklar och själv ordnat otaliga sådana – vi som deltagit vet att dessa inneburit en möjlighet till samtal och reflektion, inte enbart kring texter och böcker utan uttryckligen kring det egna jaget och de personliga problemen. Under sin föreläsning nämnde Mazzarella en av sina gamla studenter, författaren Monika Fagerholm, som avslutade sina psykologistudier för att börja studera litteratur eftersom hon kommit till insikt om att den verkligt komplexa människo-

Merete Mazzarella

naturen återfanns hos Dostojevskij, inte mellan pärmarna på psykologiböckerna. Idag ingår skönlitteraturen i både läkar- och juristutbildningen (Mazzarella har själv föreläst en hel del för svenska medicinare) – inte som allmänbildning eller underhållande avkoppling utan uttryckligen som ett led i i införlivandet av känslans skärpa och tankens inlevelse. Detta inte minst för människor som i vardagslag kommer i kontakt med den verkliga verklighetens oordning, ambivalens och irrationalitet. Med människor, helt enkelt.

Koncentration

Hur väljer man när pengarna inte räcker till?

Bibban beslöt att ställa några frågor kring medieurval och anskaffningar till några bibliotek i svenskfinland. Här kommer svaren från två österbottniska, två nyländska och en åboländsk kommun. Frågorna vi ställde kan ni se i Borgå-svaret, samma frågor har de övriga biblioteken också fått.

BORGÅ

1. Har era inköp av litteratur och annat material till ert bibliotek förändrats under de senaste 5–6 åren?

I Borgå berättar biblioteksdirektör *Terttu Lehtola* att biblioteket vid kommunsammanslagningen 1997 miste en del av sina anslag. 1 plus 1 blev inte 2 utan 1,3. Vi har aldrig kommit tillbaka till den gamla nivån, säger Terttu, och det har påverkat både sortimentet och mängden av exemplar.

2. På vilket sätt skulle ni säga att urvalet har förändrats under samma tid?

Den procentuella andelen av annat än böcker har ökat ganska kraftigt under de senaste åren.

3. Hur prioriterar ni när det gäller bokinköp/materialinköp till ert bibliotek. Varför?

Vi försöker slippa prioritera och föredrar att använda osthjveln så långt det går. En del kurslitteratur, samt fakta och fiktion på

främmande språk och något av den mindre efterfrågade litteraturen har fallit bort. Samma gäller naturligtvis AV- och annat material, vi köper bara det viktigaste och försöker samtidigt se till att det finns ens något av det allra nyaste också (FinElib, dvd, etc).

4. Har era inköskanaler förändrats eller använder ni er av samma som tidigare?

Vid mitten av 90-talet upphörde vi med att gynna lokala bokhandlar och började med

FAKTA OM BORGÅ

Den nuvarande staden är grundad 1.1.1997, då Borgå landskommun och Borgå stad upplöstes och en ny kommun bildades. Invånarantalet är ca 45730. Borgå har en finskspråkig majoritet på 64% och 34% är svenskspråkiga. Biblioteksväsendet består av huvudbibliotek och 4 bibliotek, social biblioteksverksamhet, bokbuss. Till biblioteket hör även det värdefulla Borgå Gymnasiums bibliotek, grundat år 1728.

offertanfördran med tre års mellanrum. Inköp över nätet har vi också prövat, men mest bara för att testa.

5. Har bokanslagen ökat/minskat/stått stilla under samma tid?

För första gången sedan år 1997 är det me-

ningen att vi – istället för att stå stilla – skulle få ansenlig förhöjning för 2004, men jag tror på det först efter den sista budgetbehandlingen i fullmäktige i december.

6. Ifall det har skett förändringar, vad skulle ni säga vara den främsta orsaken/orsakerna till att ert sätt att välja biblioteksmaterial har förändrats?

Vi försöker – trots allt smalare resurser – hållas med i utvecklingen. Stora förändringar sker hela tiden så väl med det kommunala självstyre som med vår egen bransch.

7. Egna tankar angående anskaffning av material till biblioteken.

Att välja material har blivit ännu mera krävande. Prioritering är svårt när man inte har den där kristallkulan som skulle visa vartåt vi på riktigt är på väg och vad som endast är bubblor.

DRAGSFJÄRD

Carita Forsman-Rudels, biblioteksdirektör

Under de senaste fem åren har Dragsfjärd kört med nollbudget på driftsidan, vilket som bekant innebär att man beträffande materialanskaffningar går på minus. Eftersom materialanslaget är det enda konto av större betydelse som går att påverka, är det just det som tar stryk, när kopieringsmaskinen eller någon dator måste bytas ut. Från och med i år har vi lyckligtvis ett roterande IT-anslag (da-

torer och program) gemensamt för hela bildningsväsendet som inte påverkar bibliotekets övriga driftsbudget. Men det inkluderar inte t.ex. ett nytt och kostsammare leasingavtal för kopieringsapparat som blev aktuellt denna sommar och nu naggas på materialanslaget eftersom tilläggsbudget inte är tillåten. Kommunerna på Kimitoön har ett gemensamt nätverk Amos, som i fjol debiterade 670 per anslutning – en summa som har en benägenhet att stiga varje år. Biblioteket med sina tre filialer har i detta nu tio anslutningar som vi betalar för. Tidigare betalade vi också för våra kundterminaler, men när de i fjol i och med att filialerna kopplades till nätverket uppgick till fem vägrade vi betala för dem. Biblioteket står gärna till tjänst med denna medborgarservice men det finns en gräns för hur mycket den får gå ut över bibliotekets traditionella verksamhet dvs. materialanslaget. Vår protest förorsakades och fr.o.m i år betalar vi vår Amosandel bara för arbetsdatorernas anslutning.

**MATERIALANSLAG
I DRAGSFJÄRD (€)**

År	2003	2004
Litteratur	19 000	19 000
Tidskrifter	9 200	9 200
Inbindning	2 300	2 300
AV-material	2 900	2 500
Totalt	33 400	33 000

Hur handskas man då med ett stadigt minskande materialanslag? Jo, man prioriterar. Men hur? Våra prioriteringar har kanske inte alla gånger varit så noga genomtänkta, men slutsaldot är att anslaget för nya böcker till filialerna drastiskt har minskats under den här perioden och ett cirkulerande system har byggts upp. Det i sin tur kräver personalresurser men sparar å andra sidan utrymme. En liten kommun med knappt 3500 invånare kan, trots fyrdubbling av invånarantalet på sommaren, inte ha så många låntagare per bok. Så inköp av flere exemplar av en titel är oftast rent slöseri. Folk knorrar men får lov att vänja sig vid att vänta på de nya böckerna.

Inköp av barnlitteratur prioriteras alltid. Under vår satsning på läsfrämjande metoder (bokprat) under åren 2000–2001 ökade inköpet av barn – och ungdomslitteratur på vuxenlitteraturens bekostnad. En liknande satsning görs med länsstyrelsens medel år 2004. Vi anhöll också om anslag för inköp av bredvidläsningslitteratur, klassuppsättningar (som kunde cirkulera mellan skolorna) och flere exemplar av de böcker som tas upp i bokpratet. Men fick inte oväntat svaret att stöd inte ges för inköp av böcker.

Vår finskspråkiga befolkning uppgår till 24% medan det finska bokanslaget traditionellt har uppgått till 33–35%. Vi tyckte att det var ganska rikligt tilltaget och har långsamt

låt det krympa till 30%, men lägre än så kan vi inte gå. En viss inflyttning av finskspråkiga personer med stort intresse av bibliotekets tjänster har kunnat noteras under innevarande år, så det troliga är att vi återgår till vår traditionella procentandel.

Vi har inte heller velat minska antalet tidskriftsprenumerationer sedan vi i slutet av nittiotalet gjorde en grundlig genomgång och nedskärning av dem. Förefaller någon tidskrift onödigt ersätter vi den med en annan tidskrift. För ett bibliotek med små bokanslag kan facktidsskrifterna med den nyaste informationen till en viss mån ersätta böcker på området. Det är inte heller så trevligt att minska på inköpet av videofilmer nu när folk har lärt sig att vi har ett utbud kvalitetsfilmer och nu börjar också efterfrågan på DVD öka. Men när man märker på hösten att materialanslaget inte kommer att räcka till är det oftast filmer och musik som drabbas hårdast. För priset av en film kan du få flera böcker.

Det sorgliga med en nollbudget är att det är så svårt att planera in specialsatsningar på ett visst område, som många gånger vore motiverade, eftersom de alltid går ut över standardmaterialet, som ju redan nu är mycket knappt tilltaget.

Specialisering inom Blanka är en ambition som vi har haft ända sedan nätverksamhetens början. Varje bibliotek har fått sina specialområden men den praktiska tillämpningen ser vi ganska lite av. Det som ju var tänkt att vara en spåråtgärd, ser ut att inte alls komma igång pga kommunernas långsiktigt miserabla ekonomi. Detta betyder ju inte att vi inte skulle utnyttja varandras samlingar. Tvärtom ökar fjärrlånen mellan Blankabiblioteken.

Våra inköpskanaler har inte nämnvärt förändrats och det finns ännu inte någon efterfrågan på den elektroniska boken.

EKENÄS

Camilla Rappe, bibliotekarie

Efter att stadsbiblioteket övertog bibliotekstjänsterna för yrkesutbildningen i staden har åtminstone vissa förändringar skett i anskaffningen. Inom vissa klasser anskaffas ingen litteratur alls till stadsbiblioteket utan den anskaffningen sköts helt av Sydväst-avdelningen. Det gäller t.ex. en stor del av företagsekonomi (69). Tidigare anskaffades mycket kurslitteratur inom klass 59 – nu kan stadsbiblioteket inrikta sig mera på »den vanliga kunden«. De studerande, också på gymnasienivå, är aktiva och frågar mycket och jag tror att det har en ganska stor effekt på bokvalet, det blir kanske t.o.m omedvetet så att man fäster större vikt vid facklitteraturen också på stadsbibliotekssidan.

AV-materialet har fått en mer framträdande plats och nya materialgrupper har kommit till: videofilmer, dvd, cd-rom, mu-

sik på cd, musikkassetterna håller däremot på att försvinna.

Den finlandssvenska litteraturen är mycket viktig hos oss; den efterfrågas mycket av kunderna, som aktivt förhandsreserverar titlar. Också rikssvenska författare är viktiga och efterfrågade.

Anskaffningen av finska böcker är liten men ändå stor procentuellt om man ser till språkförhållandena i stan. Det är svårt att täcka t ex olika kategorier av skönlitteraturen på finska så att alla blir nöjda. Det västnyländska Lukassamarbetet gör att vi kan betjäna kunderna bättre. Kundernas önskemål prioriteras högt, vi försöker i allmänhet anskaffa det som kunderna önskar.

Tidningarna tar varje år en större del av anslaget än vad de ursprungligen tilldelats, dvs. tidningarnas anslag överskrider vilket leder till att bokanslaget naggas i kanten. Eftersom vi låtit det ske kan man säga att tidningarna prioriteras...

FAKTA OM EKENÄS

Ekenäs stad består efter ett par kommunsammanslagningar av en vidsträckt kommun med ca 14000 invånare, av vilka 16% har finska som modersmål. Minoriteten kan i höst glädjas åt ett eget splitternytt högstadium! Stadsbiblioteket består av ett huvudbibliotek och sex filialer. Yrkehögskolan Sydvästs bibliotek är integrerat i huvudbiblioteket.

Sedan möjligheten att köpa böcker via Internet tillkommit har vi börjat utnyttja dem i viss mån men våra viktigaste leverantörer kvarstår ännu. Det är ju väldigt bekvämt att beställa via nätet men något slags lojalitet med de gamla leverantörerna hindrar åtminstone mig i viss mån.

Bokanslaget har inte varierat så mycket – vissa år har vi haft en liten höjning men senaste år sänktes anslaget igen litet. År 1997 hade vi 53 380, i år är anslaget 50 390 och det är ju en utveckling i fel riktning.

Om man bortser från förändringen i och med att Sydvästs bibliotek flyttade in tycker jag inte att det skett några anmärkningsvärda förändringar i vårt sätt att välja. Ja, förstås har Internet gjort att man slutat köpa in en del material som man lika bra kan få via nätet. Ofta är det ändå så att materialet på nätet är ett komplement till det övriga. Båda behövs.

Trender i bokutgivning påverkar förstås anskaffningen. Det känns t ex som om antalet thrillers blir mindre medan antalet deckare ökar för att nämna något som plötsligt slog mig... De ämnesområden man ska försöka täcka då man väljer material blir allt flera. Nya ämnesområden kommer till men faller några bort?

Vi har många filialer och anskaffningen påverkas av det. En följd är att antalet

dupletter blir större än man skulle önska. Det är dessutom de mest populära underhållningsförfattarna som alla filialer vill ha. Om man håller antalet ex nere innebär det istället mera arbete med att skicka det enda exet kors och tvärs i kommunen.

Också när det gäller tidningar är problemet detsamma. Nu prenumererar vi på sex exemplar av Teknikens värld och Kalle Anka!

KORSHOLM

Ulla Sweins-Haustein, bibliotekschef

Åren 1998–1999 stod kommunen och därmed också biblioteket inför stora inbesparingar. Anslagen ströps ordentligt och har inte repat sig sedan dess. Vi klarar oss hyfsat tack vare fenomenet »kritisk massa«, men försöker återerövra förlorad terräng – en bit i taget.

I Korsholm har man gått in för diversitet i titlar framom antalet exemplar. Viktigt med

FAKTA OM KORSHOLM

Korsholm är en tvåspråkig kommun, 75% av befolkning är svenskspråkig och 25% är finskspråkig. Befolkningen är på 16800 personer och de flesta arbetar inom servicenäringar, förädling och jord- och skogsbruk. Biblioteks nät består av huvudbiblioteket i Smedsby, en bokbuss och 5 närbibliotek som finns i Björköby, Kvevlax, Petsmo, Replot och Solf.

täckning då det gäller svenskspråkig litteratur, det mesta går ju inte att köpa i bokhandel. Vårt bestånd av cirkulerande material har vuxit betydligt under de senaste åren. En stor del av facklitteraturen och en hel del skönlitteratur tas i ett exemplar och sänds ut på cirkulation till filialer. Bokbussen och huvudbiblioteket delar på beståndet, bus-sen materialbestånd byts ut kontinuerligt och något så när systematiskt...

Böcker köps in enligt språkfördelning i kommunen. All finlandssvensk litteratur som lämpar sig för allmänna bibliotek, diversitet framom exemplarsmängd, annars blir luckorna oförsvarligt stora. Facklitteratur enligt kommuninvånarnas profiler ingår när det gäller studier och intressen. Av barn- och ungdomsböcker köps flera ex p.g.a. skolornas behov...

Vi håller också fast vid inköpen av engelsk litteratur – mycket efterfrågat här!

När det gäller tidningar och tidskrifter inköps samtliga finlandssvenska dagstidningar, de större finska, plus de lokala dagstidningarna. Tidskrifter väljs enligt språkliga och intresse-kriterier. På biblioteket finns det fler finska allmänna tidskrifter än svenska, p.g.a. att de är betydligt bättre än de svenska eller så finns det ingen motsvarighet på svenska. Det

finns även några tidskrifter på övriga språk: danska, norska, engelska, tyska och franska.

Anslag för AV fick sig en ordentlig törn 1999. När det gäller video prioriteras god barnfilm, det köps överhuvudtaget inte in sådant som man får för en billig slant eller kan hyra runt hörnet. Musik köper vi en hel del, såväl pop, visor som klassisk, även noter, musikavdelning på Korsholms biblioteket är i flitig användning. Den lockar även svårflörtade tonårspojkar till bibban: skivor, noter och Bilspport, en och annan fantasy-bok. Känns det igen?

Närheten till landskapsbiblioteket i Vasa är bra, så tillvida att vi inte behöver hålla oss med dyrt, föga efterfrågat referensmaterial på finska. I stället prioriterar vi det svenska och utnyttjas av en hel del svenska Vasabor...

I huvudsak används samma kanaler som tidigare vid anskaffning av material (de för-månligaste för oss), men vi låter nog flera blommor blomma och använder den leverantör som levererar smidigast i många fall (ofta gäller ju detta specialmaterial, material på främmande språk etc.)

Det var stora nedskärningar åren 1998–1999, sedan stod bokanslaget stilla ett par år, för att sedan resultera i en liten höjning åren 2002–2003. Vi är nu någon cent över landets medelnivå, men betydligt lägre än medelnivån i Österbotten och Västra Finlands län – så det gäller förvisso att prioritera i synnerhet p.g.a. tvåspråkigheten! Inför år 2004 hoppas vi på en ytterligare förhöjning.

Vårt sätt att välja material till biblioteket har under åren förändrats p.g.a. strypta anslag (leder till »effektivitet« i inköpen) och invånarnas behov, både uttalade och estimerade, vilka nu tas i beaktande i allt högre grad.

KRONOBY

Bodil Eriksson, bibliotekschef

Under de allra senaste åren, 1998–2003, har förändringarna inte varit så stora när det gäller anslagen. Sedan år 1992 har anslaget minskat stadigt för att nå botten år 2000. Bokanslaget sjönk hos oss med 47% under den tidsperioden.

Att anskaffa flere exemplar eller förnya utslitna exemplar har inte varit att tänka på.

För att överhuvud få tillgång till de nyaste och mest eftertraktade böckerna har det mest gällt att välja bort och gallra, gallra i det stora utbudet. Annat material, såsom audiovisuella medier, har helt fått stå på sidan under dessa kärva spartider. Till följd av att resurserna kraftigt reducerades, framförallt under tiden 1991–2000, drabbades naturligtvis bokbeståndet av »luckor« som senare varit svåra att tappa till.

Urvalet har – tror jag – under denna svåra period kommit att ske mera kortsiktigt och fokuserats mera på verkligen »lättköpt« eller kanske skall man säga »lättåld« litteratur.

Ätminstone har jag en sådan känsla. Bib-

liotekets långsiktiga inköpspolitik har något kommit att rubbas i sina cirklar. Vi har kanske mera, än fallet varit tidigare, nu sett på vilka böcker som verkligen används och lånas. Dessutom har »stora« verk, som ofta är väldigt dyra, undvikits. AV-media anskaffades överhuvudtaget inte alls under ett antal år.

Det som är aktuellt, i tiden, lokalt och finlandssvenskt av intresse prioriteras alltid. Det som är på tapeten, engagerar och på något sätt kan tänkas beröra människorna på orten står högt på anskaffningslistan. Vidare försöker jag hålla den klassiska andelen fakta-, skön- och barnböcker. Det har visat sig vara en bra grund att stå på.

Dessutom ska den procentuella andelen svensk- respektive finskspråkiga böcker hålla måttet eftersom vår kommun är tvåspråkig. Bokinköp går alltid före inköp av övrigt material. Det är ändå böckerna som utgör fundamentet i ett bibliotek.

I stort sett används samma kanaler med

FAKTA OM KRONOBY

Kronoby kommun har en befolkning på 6809 (år 2002). Näringarna i kommunen består till största delen av jordbruk och industrier. Kronoby är en tvåspråkig kommun, den språkliga uppdelningen är 85,7% svenskspråkiga och 13,7% finskspråkiga. Kronoby bibliotek har förutom huvudbiblioteket i Kronoby, bokbuss, närbibliotek i Terjärv och Nedervetil.

vissa modifikationer. Sådana inköpskanaler som förmår leverera snabbt, förmånligt och tillförlitligt har prioriterats.

Under åren 1998–2000 minskade bokanslaget med 19% och minskningen under åren 2001–2003 17%. Nu, år 2003, är vi nästan tillbaka på samma nivå: jämfört med 1998 innebär det för innevarande års bokanslag en minskning med 5%. De knappa resurserna är direkt orsak till eventuella förändringar i urvalsprocessen.

Jag tycker själv att vi – de knappa resurserna till trots – ganska väl lyckats hålla vår skuta flytande. Bokbeståndet är sammantaget, om vi beaktar hela biblioteksväsendet med filialerna, relativt gott. Det som smärta mest är att man inte kunnat hålla sig med tillräckligt många exemplar, särskilt vad gäller bilderböcker och barnböcker och att beståndet inte kan förnyas i den takt som vore önskvärt utan man får lov att köra med trasiga, utslitna exemplar – eller välja att vara utan. Naturligtvis borde resurserna också räcka till för inköp av AV-material...

I övrigt vad gäller anskaffningen till biblioteken: det finns ett enormt utbud, det finns goda hjälpmedel, det finns klara urvalsprinciper och det finns många olika inköpskanaler att välja mellan.

Men böckerna kunde ju vara billigare...

Tjänster

LehtiMarket erbjuder personlig kundbetjäning och tar oavbrutet fram moderna redskap för kontroll av den ständigt växande publikations- och informationsmängden. LehtiMarket har utvecklat täckande och användarvänliga tillämpningar för hantering av traditionella och elektroniska publikationers prenumerationsuppgifter. Med hjälp av vår prenumerationstjänst sköter du smidigt och kostnadseffektivt din egen organisations prenumerationer på olika publikationer.

- prenumererandet
- förnyelser av prenumerationer
- ändringar av prenumerationer
- uppsägning av prenumerationer
- vår prenumerationstjänst betalar förlaget på förhand
- prisuppgifter, publikationstidtabeller, namnförändringar, osv.
- skraddarsydd fakturering enligt dina behov
- med den personliga kundbetjäningens namngivna kontaktpersoner

LibNet är ett webbprogram för kontroll av vår prenumerationstjänsts publikationsprenumerationer och möjliggör en lätt hantering av hela prenumerationprocessen. I tjänsten ingår bland annat en täckande tidningsdatabas, hantering av den egna prenumerationstocken samt utförande och uppföljning av anmärkningar. Tjänsten uppvisar flera av bibliotekssystemens egenskaper, vilka förser våra kunder med ett heltäckande redskap för prenumerationkontrollens samtliga skeden.

LibConnect är vår integrationstjänst, med vars hjälp vi erbjuder våra kunder en sammanslagning av deras egna biblioteks- och anskaffningssystem med LehtiMarkets datasystem. Med hjälp av integrationen uppnås en funktionshelhet som i hög grad underlättar hanteringen och administrationen av de professionella publikationsprenumerationer, till exempel Voyager / EDI.

LehtiMarket erbjuder sina kunder olika slags kontrollredskap för hantering av elektroniskt material (e-publikationer, databaser osv.). Våra tjänster erbjuder till biblioteken och datatjänsterna riktade lösningar för sökning av elektroniskt material, för underhåll av publikationsdata samt en registrerings- och licensieringstjänst. Våra tjänster erbjuder ett effektivt hanteringsredskap för allt elektroniskt material, med hjälp av OpenURL-tekniken.

LehtiMarket grundades år 1972 och vi är specialiserade på skötseln av stora organisationers säsongbetonade publikationsmaterial. Vår service täcker både prenumerationer av traditionella tryckta publikationer och elektroniskt material. Vi står oavbrutet i kontakt med förlag runtom i världen då vi utvecklar våra tjänster med senaste nytt inom tekniken. Vår personal består av professionella personer i branschen som erbjuder våra kunder en högklassig och individuell service. Dun & Bradstreet Finland Oy har klassificerat LehtiMarket Oy i den högsta AAA-klassen.

Robin Fortelius

Reseberättelse: IFLA-konferensen i Berlin 1.8–8.8

ROBIN FORTELIUS

Under lördagen hade de olika IFLA-sektionerna sina inledande arbetsmöten, i vilka också utomstående fick delta som observatörer. I mitt fall var det aktuellt att sitta med i Information Technology Section, där jag också fick tillfälle att presentera mig och verksamheten vid Biblioteken.fi i korthet.

Den övergripande målsättningen för sektionen är att understöda utvecklingen av avancerade tillämpningar inom informationstekniken för biblioteks- och informationstjänst genom aktiviteter relaterade till standarder, forskning, utbildning och marknadsutbud.

På mötet behandlades arbetsgången under året med genomgång av åtgärdsprogram, finansiering, koordinering och aktualiteter. Medlemmarna för 2003–2005 valdes. I tur att avgå stod den finländska representanten Christina Flemming. Förslag om nya projekt framlades och man gick igenom den s.k. Action Plan. Därefter behandlades årets konferens och planerna för nästa års konferens i Buenos Aires. Under temat Libraries: Tools of Education and Development. För konferensen 2005 i Oslo hade Christina Flemming

en förfrågan om en eventuell satellitkonferens för sektionen i Finland. Arbetsgrupperna för revidering av sektionens strategi och aktionsplan, publicering av nyhetsbrev och konferensprogrammet i Buenos Aires utsågs.

Tyngdpunkten för sektionens allmänna programinslag hade för i år lagts på RFID – Radio Frequency Identification. Det är ett system för trådlös cirkulationskontroll, som tillåter kontinuerlig övervakning av biblioteksmaterial och underlättar bl.a. inventering och sortering.

På måndag inleddes de allmänna föreläsningarna. Många intressanta sessioner gick parallellt, så det gällde verkligen att ha gett sig tid att studera programmet på förhand.

På Public Libraries session erbjöds fem presentationer:

Bettina Windau Från Bertelsmann Stiftung redogjorde för projektet Bibliothek 2007, där Bertelsmann Stiftung har som målsättning att finansiera ett internationellt bibliotek som stimulerande exempel på innovation för andra tyska bibliotek. Som modeller fungerar biblioteksväsendet i Singapore, England, Danmark och Finland. Helsingfors stadsbibliotek nämndes som ett

av de mesta kreativa biblioteken i världen. En del lösningar, speciellt formulären för tjänsten »Fråga bibliotekarien«, verkade tämligen direkt ha Biblioteken.fi som utgångspunkt.

Hans-Christian Wirtz från Stadt- und Landesbibliothek i Dortmund presenterade Digitala stads- och regionbiblioteket i Dortmund Biblioteket har en referenstjänst där bibliotekarien står till tjänst enligt 24/7-principen via chattkanal. Biblioteket har centralt köpt upp licenser för elektroniskt material och erbjuder dem till biblioteksanlitare i regionen. Man har också köpt program för mångsidiga metasöktjänster.

Barbara Lison från stadsbiblioteket I Bremen presenterade sitt bibliotek under devisen »en institution under kontinuerlig förändring«. Hon behandlade närmast personaladministration i förändringens tider och angav »Quality and Business Management« som riktlinje.

Shanghais bibliotek presenterades av Jianzhong Wu, Chen Linggang och Zhao Jingguo. Shanghais stadsbibliotek är världens största bibliotek och känt för sina kurser och allmänna föreläsningsserier som stöder bibliotekets roll inom livslångt lärande. Föreläsningarna bandas på video och sänds ofta också direkt. Biblioteket har bidragit till att Shanghai betraktas som ett lärocenter.

Singapores nationalbibliotek presenterades av Ngian Lek Choh vid (National Library Board i Singapore. Sedan 1995 har NLB arbetat med att förnya biblioteksväsendet i landet med målsättningen att höja servicenivån, minska köerna och spara tid för kunderna. Medölen har varit en långt driven automatisering med hjälp av »Radio Frequency Identification, ett trådlöst system för automatisk cirkulationskontroll och automatisk returnering av biblioteksmaterial, självbetjäningstationer samt en virtuell bibliotekarie, som kan kontaktas vid behov. Det här konceptet har gett det personallösa biblioteket, som öppnade sina dörrar i december 2002. Målsättningen lär också vara att i fortsättningen kontrollera om en lånad bok läses. Exemplet i Singapore kanske kräver ett välstrukturerat stadssamhälle för att fungera.

På tisdag morgon gick det igen många parallella föreläsningar som var intressanta. FAIFE-sessionen med Stuart Hamiltons redogörelse över hur kriget mot terrorism har påverkat bibliotekens strävanden till öppen och likvärdig informationstillgång representerar mer än angelägna frågor kring daggens biblioteksverksamhet globalt sett. Det förefaller som om anti-terrorinsatserna tillsammans med striktare reglering från myndigheterna kunde innebära ett biblioteksanlitare får tillgång till ett mer begränsat och mindre fritt Internet än före 11 september 2001...

KONKLUSION

För en första gångens besökare på en IFLA-konferens fanns det mycket nytt att ta del av

Biblioteken.fi

i det överväldigande utbudet av information om de senaste utvecklingstendenserna inom biblioteks- och informationsbranschen.

Ett intryck består dock: det finns trots allt inte något projekt eller någon organisation som skulle motsvara den nationellt övergripande verksamheten vid Biblioteken.fi. Det finns visserligen nationella lösningar så som bibliotek.dk och regionala lösningar i Sverige, som redan var bekanta. Men på längre håll verkar t.ex. den »totalitära« modellen vid National Library Board i Singapore en aning främmande för nordisk och anglosaxisk bibliotekspolitik. Det enastående med Biblioteken.fi är att de kommunala – och vid behov forsknings- och specialbibliotek – kan delta i de olika tjänsterna på decentraliserad basis via användarhanteringen. En liknande användarhantering finns ju också i Asutralien, men här verkar den inte omfatta direkta tjänster. Det är en av de centrala punkterna. Biblioteken behöver inte välja gemensamma tillämpningar utan låter existerande lösningar samarbeta.

Behovet av en nationellt övergripande digitaliserad bibliotekstjänst blir allt viktigare och borde fungera som modell för andra länder. En nationell digital bibliotekstjänst öppnar vägarna för samarbete med andra nationella organisationer inom public-servicesektorn, så som t.ex. nationella radio och TV-bolag. Det handlar alltså om nya kanaler för distribution av biblioteksmaterial och bibliotekstjänster.

Den digitala publikationsverksamheten och licenserna för digitalt material i databaser och bok- samt tidningsarkiv kräver också ett nationellt biblioteks nätverk för att trygga en demokratisk och övergripande

informationstillgång. I ett förhållandevis litet land som Singapore kan RFID-baserade lösningar kring distributionen av tryckt material kanske fungera, men i större länder är det inte möjligt. Här tror jag att vi måste arbeta vidare med biblioteken som den centrala aktören vid distribution av digitalt material vid sidan om traditionellt tryckt material.

Man kan också se ett nationellt samverkande biblioteks nätverk med nordiska dimensioner, så som Biblioteken.fi, som den enda återstående strategin för att säkerställa finlandssvenska bibliotekstjänster i framtiden.

Biblioteksväsendet i Svenskfinland kunde till de tekniska aspekterna ta modell av den personlösa biblioteksservicen i Singapore. Visserligen har man där medvetet strävat efter extremt rationella lösningar, medan vi på grund av bristande personalresurser snart tvingas klara av samma förhållanden. Åtminstone på folkbiblioteken.

Att balansera utbud och efterfrågan på svenska bibliotekstjänster kommer att kräva tekniskt avancerade lösningar för en informationsförmedling, som överskrider bibliotekssektorer, kommungränser och biblioteks nätverk inom Svenskfinland. Biblioteken.fi har redan den grundteknik som behövs för att garantera en decentraliserad finlandssvensk bibliotekstjänst och informationsförmedling över nätet.

Också chatttjänster kunde komma i fråga, och här finns det flera program som tillämpas, bl.a. i Sverige och Danmark samt på Helsingfors stadsbibliotek, som kunde tjäna som exempel. Det gäller bara att komma överens om vem som sköter vad och när.

Var i Svenskfinland tjänsten sköts kanske inte längre är lika nödvändigt att veta. Eller kanske man rentav kan tänka sig ett utvidgat samarbete med biblioteksväsendet i Sverige? Tekniken och möjligheterna finns redan i dag.

Därför vore det säkert befogat att under kommande IFLA-konferenser föra fram verksamheten vid Biblioteken.fi. Det kunde ske genom föredrag i de allmänna sessionerna via sektionerna Information Technology eller Public Libraries, eller dessutom genom att medverka som utställare i stil med de erfarenheter som skaffats via Göteborgs Bok & biblioteksmässa.

Det är kanske realistiskt att genomföra ett sådant projekt redan i Buenos Aires 2004, men vid Oslokonferensen 2005 borde Biblioteken.fi medverka i en eller annan form för att den här gången visa vägen på ett globalt plan.

(Eftersom Bibban inte har möjlighet att publicera hela Robins text vill vi påpeka att den finns tillgänglig på www.biblioteken.fi. –red.)

REFERENSER

Hela konferensprogrammet och dokumentation av föreläsningar finns på ingångssidan till IFLA-konferensen på adressen:

<http://www.ifla.org/IV/ifla69/index.htm>

En tillbakablick på IFLA-konferensen i Berlin 1.8–8.8

EVA COSTIANDER-HULDÉN

»Zurückbleiben« (ungefär »Se upp för dörrarna!« i tunnelbanan) klingar i mina öron flere dagar efter hemkomsten från Berlin, där årets IFLA arrangerades i början av augusti. Över 5000 bibliotekarier från hela världen samlades under temat **Access Point Library: Media, information, culture.**

235 MÖTEN OCH FÖREDRAG...

... att välja mellan är inte så lätt! Vårt kongresscentrum, ICC, i västra Berlin, är som ett stort skepp, med välfungerande faciliteter, allt under ett tak. På förhand hade jag prickat ut sessioner som på något sätt berörde mitt eget arbete, dvs kundservice och användarutbildning, referensarbete. Här är några föredrag som jag kort refererar.

Öppnings-sessionen tisdag kväll, leddes av S. R. Ranganathans sonson, vetenskapsredaktören Ranga Yogeshwar (se foto). Öppningstalet hölls av avgående ordförande Christine Dechamps och huvudtalare var Klaus Gerhard Saur, direktör för K. G. Saur Publishing. Sessionen inledde en öppningsfest med dans, dryck och mingel bland flere tusen bibliotekarier. Att slå klackarna i taket med bibliotekarier från Sydafrika, Kuba, Spanien, Kanada och 124 andra länder – det känns lite speciellt!

Yttrandefrihet och fri tillgång till information (FAIFE) är ett aktuellt tema efter terrorattacken i New York 11.9.2001. Både Kay Raseroka, IFLAs ordförande 2003–2005 och Alex Byrne (ordförande 2005–2007) fördömde starkt de åtgärder som Patriot Act i USA har framkallat: myndigheter kräver att biblioteken skall öppna sina kunddatabaser för att kunna spåra presumtiva terrorister. Dessvärre har Patriot Act även blivit en förebild för andra länders försök att kringskära sina medborgares fria tillgång till information och yttrandefrihet. Byrne påminde om oss att det är 70 år sedan man brände böcker på bål i Berlin, 50 år sedan McCharty's hearings i USA och 50 år sedan arbetarupproret i Östberlin.

Eva i samspråk med Ranga Yogeshwar (S.R. Ranganathanssonson och känd vetenskapsjournalist) – som menade att Glaspalatset var ett av världens finaste barnbibliotek (sic!)

REFERENSER

Hela konferensprogrammet och dokumentation av föreläsningar finns på ingångssidan till IFLA-konferensen på adressen:

<http://www.ifla.org/IV/ifla69/index.htm>

Stuart Hamilton från Köpenhamn avslutade sessionen med oroväckande rapporter från USA, t.ex. saboterade amerikanerna systematiskt europeiska och arabiska nyhetssidor som rapporterat från Irakkriget (Yellow Times sidor stängdes, Al-Jazeeras sidor saboterades). Dessutom har USA börjat anlita privata bolag som ser över medborgarnas informationsåtervinning. Han påminde också om att Internet varit demokratiserande faktor i många u-länder där staterna annars kontrollerar informationsflödet (t.ex. Kina, Iran). Det är ytterst

viktigt att också biblioteken och biblioteks-föreningarna försöker påverka sina politiker för att få dem att förstå hur viktiga vi är som informationsförmedlare – bibliotekarierna är inte bara »book people« utan också »information people«.

Sessionen avslutades med en vädjan från en kuban i publiken: IFLA bör ta ställning för det fria ordet och för de oberoende biblioteken på Kuba.

TRENDER I REFERENSARBETET

Moderator för sessionen var Anne Godzins Lipow, Library Solutions Institute, som kort sammanfattade nya trender i referensarbetet:

- bibliotekarien sitter ofta inte längre vid en referensdisk, hon har en egen mottagning med ett rum där kunden och bibliotekarien/informatikern får sitta i fred. Enklare frågor besvaras vid en infodisk vid utlåning eller vid ingången till biblioteket
- bibliotekarien har flyttat ut till campus (se t.ex.

Sabina Robertsons föredrag) och är aktivt med redan från undervisningsplaneringen, hon har fått högre status

- ▶ allt fler bibliotek övergår, åtminstone delvis, till virtuell service på nätet, t.ex. BiblioteksVagten.dk, ett samarbete mellan vetenskapliga och allmänna bibliotek i Danmark. I Finland har vi ju motsvarande service med Fråga bibliotekarien (Biblioteken.fi), där även Statistikbiblioteket och Riksdagsbiblioteket ingår. Robin Fortelius påpekade mycket riktigt att arkiven till dessa tjänster är guldgruvor och motverkar onödigt dubbelarbete.

Lipow menade att vi bör se om vårt referensarbete och vara mer flexibla. Det finns t.o.m. bibliotek som svarar på referensfrågor

icke-studerande kunde utvecklas, menade ordförande Cristobál Pasadas Ureña från Granada.

BIBLIOTEKSBSÖK

Jag valde att besöka Erwin Schrödinger-Zentrum i Adlershof, som ligger 20 km från centrum mot öster. Centret är splittrnytt och en del av Humboldtuniversitetet. Campuset utgör universitetets naturvetenskapliga fakultet. I centret samsas campusets datacentral, bibliotek och medicentrum, som närmast kan jämföras med våra lärcenter. Mitt i centret finns en stor läsesal, runt salen öppna magasin i en våning. Mellan hyllorna åkte två robotar och

gatuförsäljare. Jag vet inte om äkthetsintyget som medföljer övertygar... Gitte Lauströer skrev i Husis i augusti att äktheten kan garanteras om man låter testa betongklampen och resultatet visar farligt höga asbesthalter! De delar som fortfarande står kvar, kommer att skyddas som »kulturminnesmärken«.

Den tidigare delningen innebär även att det finns två uppsättningar av statsbibliotek och andra institutioner, en på östra sidan, en på västra. I vissa fall har man rationaliserat bort den andra. På det ingenmansland som låg mellan öst och väst bygger man upp nya affärsbyggnader, t.ex. Potsdamer Platz (där Hitlers bunker låg) domineras av Sonys och Deutsche Bahnhofs skyskraper – tittar man närmare in mellan husen finns där ett stort innertorg med serveringar, köpcentra och ett filmmuseum. Hela området är täckt av ett tak som i skymningen visar upp ett vackert färgspel.

Berlin är också en stad enormt kulturutbud. Museer, operor, bibliotek, gallerier, teatrar och kabaréer, ölstugor och barer. Berlin har t.o.m. en egen Toilettknepie – precis som i Åbo!

Kollegor från nära och fjärran, Pia Södergård, Simon Nkohma (Zambia) och Rita Albrecht (Köln).

24 h/dygn! I even do it from my bedroom, som en kollega från Washington yttrade sig (se <http://www.nlm.nih.gov/> – Just ask Cosmo – National Library of Medicine).

Lipow var i våras i Helsingfors, intervju med henne finns i Kirjastolehti nr 5/2003.

KÖRKORT FÖR INFORMATIONSKOMPETENTA?

Är den någon idé att certifiera informationskompetens, som man gjort med datakunskap? Information Literacy Section arrangerade en diskussion om frågan. Jag är beredd att hålla med Sheila Webber från University of Sheffield, som ställde sig mycket kritiskt till ett internationellt infokörkort. Att mer eller mindre på »rutin« med mycket enkla frågor ge ett certifikat på infokompetens är väldigt svårt, då våra resurser och behov är så olika. I stället kan man integrera det i universitetsundervisningen/högskoleundervisningen och ge poäng för det i studierna. Kanske ett certifikat för

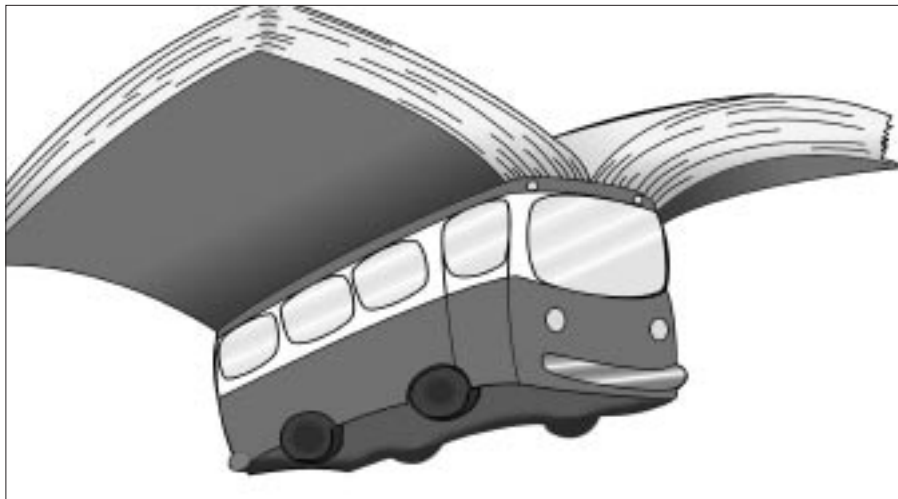
ställd lådor med böcker i olika stationer (se bild). Centret var välförsett med grupp- och forskarrum, dataklasser och pc-stationer för informationssökning.

BERLIN, BERLIN...

Berlin lever också starkt kvar i minnet som en spännande storstad. Kontrasternas stad, staden med janusansiktet, Ossies und Wesies... uteliggarna som mycket artigt säljer tidningen Strassenfeger (Gatsoparen) i tunnelbanan, damerna med röda plåtstövlar som säljer sig själva... som kontrast till lyxen på Kurfürstendamm, påminner en om att lyckan inte fördelats rättvist heller i staden Berlin. 14 år efter återföreandet finns det fortfarande en stor skillnad mellan öst- och västsidan, menade vår guide. En stor del av Ossies förlorade sina jobb och arbetslösheten är hög i de östra stadsdelarna.

Världens längsta klotterplank, Berlinmuren, är mer eller mindre nerripen och små fragment av den säljs i museer och av

Läsbusen på väg

SOLVEIG HORTANS
GUNILLA TIKKANEN

Gunilla Tikkala är regional samordnare för Läsbusen-kampanjen som åkt runt i Österbotten under september månad. Denna kampanj har som mål att sprida kunskap och information om läs- och skrivsvårigheter och på så vis förbättra situationen för alla som är drabbade. Förutom att sprida information vill man även med kampanjen bygga upp dyslexinätverk runtom i landet.

Kampanjen finansieras av ESF (ECUAL) och Undervisningsministeriet, som administratör fungerar Finlands kommunförbund. Läsbusen-kampanjen besökte Nykarleby 18–19 september.

LÄS- OCH SKRIVSVÅRIGHETER

Man har uppskattat att cirka 15–20 procent av finländarna har inlärningsproblem, det finns elever i varje skolklass med dylika och även bland vuxenstuderandena finns det personer som har dessa problem. Inlärningsproblem kan vara grundorsaken till många andra problem som en person kan ha. Målgruppen för Läsbusen-kampanjen är personer som har dyslexi eller andra inlärningssvårigheter. Andra målgrupper är olika yrkesgrupper t.ex lärare i skolor och arbetshandledare inom yrkesutbildning, även anställda inom hälso- och sjukvården och arbetskraftsmyndigheterna.

KAMPANJEN I ÖSTERBOTTEN

Kampanjen startade för Österbottens del i augusti 2003 och fortsätter under hösten söderut i landet. Arbetet i Österbotten har bestått i att kartlägga vad som är på gång inom området. På vissa orter finns det redan pågående projekt och nätverk och det är Läsbusens uppgift att försöka samordna dessa och informera om vilka projekt som är på gång i olika kommuner.

Som regional samordnare i Österbotten samarbetar Gunilla Tikkala med Datero, Lärum, Speres och Landskapsbiblioteket i Vasa, även projektet Dialogen i Norra Österbotten är en samarbetspartner.

Vad strävar man då efter med denna kampanj? Ett resultat man försöker uppnå är att förverkliga och få till stånd en förening för vuxna med läs- och skrivsvårigheter och föräldrar till barn med läs- och skrivsvårigheter. Riksdagsman Pehr Löw har lovat ställa upp som föreningens beskyddare. På Unescos läskunnighetsdag den 8 september öppnade han en info-punkt vid Vasa stadslandskapsbibliotek.

Ett annat mål för kampanjen är också att inrätta info-punkter om läs- och skrivsvå-

finns även två datorer med inlärningsprogram med i vagnen. Under september månad har vagnen besökt kommuner i Norra Österbotten, under oktober månad kommer den att vara i Åboland, samordnare där är Irmeli Niitymäki. I Nyland är Päivi Seikkula koordinator och Läsbusen rör sig där i november och kommer sedan tillbaka till Österbotten och besöker då kommuner söder om Vasa. Att få besök av Läsbusen kostar inget för kommunerna men det är kommunerna som står för transporten av husvagnen och olika lösningar

Gunilla Tikkala

righeter på huvudbiblioteken ute i kommunerna. Kampanjen har enligt Gunilla Tikkala tagits emot mycket positivt av biblioteken i regionen.

Läsbusen har besökts av största delen vuxna med läs- och skrivsvårigheter och föräldrar till barn med läs- och skrivsvårigheter, lärare, skolassistenter, rådgivningspersoner, psykologer, daghemspersonal, bibliotekarier. Alla besökare har varit intresserade av så gott som allt material som finns med i husvagnen, intresset har varit stort och det märks att det finns ett stort behov av information. Men framförallt har man velat prata om problemen och utbyta tankar kring dem, säger Gunilla.

LÄSBUSSEN KOM MED BRANDBIL

Läsbusen är en husvagn som innehåller litteratur om läs- och skrivsvårigheter och det

på transportsätt har Gunilla fått erfara, mellan Oravais och Nykarleby blev husvagnen transporterad av en brandbil, så man kan verkligen säga att Läsbusen har ryckt ut.

När Gunilla inte är ute med husvagnen håller hon föreläsningar och informerar om läs- och skrivsvårigheter. Under oktober månad kommer hon att planera och göra upp ruten för novembermånad. Hon kommer också att delta i Landskapsbiblioteksmötet i Vasa i oktober och informera om Läsbusen-kampanjen för bibliotekspersonal. På länsstyrelsen biblioteksdagar i Tammerfors 30.10.2003, kommer hon också att medverka.

Mera information om projektet Läsbusen finns på www.lukibussi.net.

I början av maj företog BITTIS arbetsgrupp en exkursion till Stockholm för att bekanta sig med fungerande skolbiblioteksmodeller. Med på resan var Veronica Granö-Suomalainen, Finlands kommunförbund, Gun Oker-Blom, UBS, Veronika Hertzberg, Svenska Kulturfonden, samt Christina Flemming och undertecknad som representanter för FSBF. Vi besökte Rinkebyskolan, Stockholms Länsbibliotek och Diesilverkstaden i Nacka.

RINKEBYSKOLANS BIBLIOTEK

Vårt första mål var Rinkebyskolans bibliotek. Många har säkert hört talas om Rinkebyskolans framgångar. Skolan har, trots elevernas mångfacetterade etniska bakgrund, lyckats vända en negativ trend och skapa en fungerande skolmiljö.

I Rinkebyskolan satsar man medvetet på skolans språk, det svenska språket. Den satsningen lyfter fram skolbiblioteket, verksamheten får stöd både av skolans ledning och den pedagogiska inriktningen. Bibliotekarien har ett nära samarbete med lärarna och ingår i skolans arbetslag för årskurs sju.

Bibliotekarie Susanne Nordqvist har tidigare jobbat vid folkbibliotekets barnavdelning. När hon kom till Rinkebyskolan fick hon fria händer att utforma biblioteksrummet. Tillsammans med en samarbetsvillig arkitekt kunde hon realisera sina ideer om hur rummet skulle avspegla verksamheten. I första hand ville hon bygga in lugn, vilket direkt uteslöt stora glasväggar. Endast ett litet fönster i dörren plus ett

RINKEBYSKOLAN

åk 7-9:

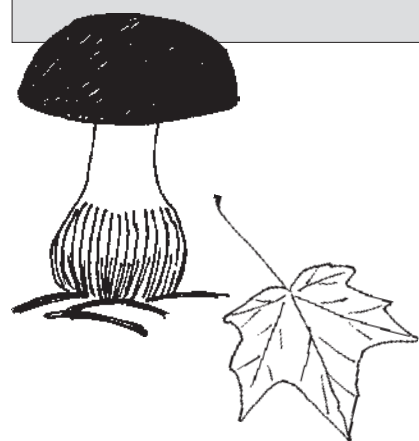
- 480 elever
- 12 modersmål

Skolbibliotek:

- 6000 böcker (få ex./många titlar)
- 6500 lån/år
- Öppet vard. kl 8–16.30

Personal anställd och avlönad av skolan:

- 1 bibliotekarie
- 1 biblioteksfunktionär

mindre skyltfönster för information, fick räcka för insyn.

Rummet är i storlek två sammanslagna klassrum. Bokhyllorna är låga, rummet är lätt att överblicka. Förutom ett par bordsgrupper där elever kan jobba och prata i vanlig samtalston finns det några enskilda tysta läsplatser. För livligare diskussioner finns ett skilt grupprum. I biblioteket råder samma uppföranderegler som i klassrummet.

Informationsdisken med utlåningen är placerad intill ingången och framför det inre arbetsrummet.

Datorerna, som också är placerade nära informationsdisken, används enbart för informationssökning. För att få använda internetet bör eleven ha ett intyg från läraren.

Det kan låta strängt men klara regler är

BITTIS

exkursion till Stockholm

MONICA BORG-SUNABACKA

A och O i Rinkebyskolan. Det ger också eleverna trygghet.

Nordqvist ger biblioteksundervisning, bokprat, arrangerar lästävlingar och program och jobbar för att biblioteket ska upprätthålla kontakterna inom skolan till både lärare och elever. Hon jobbar också med elevgrupper eller enskilda elever som behöver stöd i sin läsutveckling. Litteraturkännedom är ett måste, i arbetstiden ingår en veckotimme för läsning av införskaffade böcker!

Bokbeståndet bör innehålla ett bra urval med facklitteratur och skönlitteratur för läsare på olika nivåer. Skolbibliotekets uppdrag är inte att bevaka och köpa in den nyaste litteraturen utan att jobba mera ingående med elevernas läsning och att ha ett bra bokbestånd som utgångspunkt.

LÄNSBIBLIOTEKET

Barnbibliotekskonsulent Lena Lundgren och bibliotekschef Malin Ögland tog emot oss på Länsbiblioteket. De hade framför sig en föreläsning på en bibliotekskonferens i Exeter. Där skulle de presentera det strategiska samarbetet mellan skola och folkbibliotek, vi fick höra en »testversion« av deras föredrag.

Insatser som gjorts och görs inom Stockholms område för barn i åldern 0 till 15 år presenterades i modellen »Trappan«. I modellen görs skolbibliotekets kontra folk-

NACKA KOMMUN

- 80 000–90 000 invånare
- 35 skolor
- ca 9 000 elever

bibliotekets uppdrag synliga.

I diskussionen som följde kom vi in på Lundgrens forskning i barns frågor på bibliotek. Hon konstaterade att barnen tar skolans frågor med sig till skolbiblioteket medan de egna frågorna oftare formuleras i folkbiblioteket. Frågan är hur man ska träna informationskompetens med barn. Redan bibliotekens klassifikationssystem rör sig på en hög abstraktionsnivå, hur ska vi göra det förstaeligt för barn? Ögland

berättade om sitt försök att förlikna klassifikationssystemet med en bestickkläda. (kolla Barn&Kultur nr 2/03).

Sverige är känt för sitt läsfrämjande arbete bland barn och ungdomar. I Stockholm har man bl.a. i projektform gjort besök hos familjer med barn under ett år. Besökaren kommer med boken »Nalle« och en leksaksnalle i en korg. Tillsammans med barnet läs/leker hon boken. Föräldrarna kan se hur bra det funkar och diskutera barnets språkutveckling. Det har gett bra resultat!

DIESELVERKSTADEN I NACKA

Diesilverkstaden i Nacka är en gammal verkstad som blivit kulturhus och inhyser teater/biografsalong, konstverkstäder och konsthall, Klätterverket (klättervägg), Bar & Matsal m.m. (se www.diesilverkstaden.nu)

I Diesilverkstaden finns också MediaCentralen, en skolbibliotekscentral med både en boksamling och ett AV-bestånd, främst videofilmer. Filmkameror och bärbara datorer lånas ut till skolorna. Ingenting av allt detta är dock gratis, för att få använda MediaCentralens tjänster betalar skolorna en årlig avgift. Större insatser såsom sanering i skolbiblioteket kostar också en slant. Det ska löna sig i Nacka kommun, alla tjänster går under köp & sälj. Avtal med skolorna görs årsvis, MediaCentralens verksamhet lever med en ständigt oviss framtid.

Diesilverkstadens bibliotek är en mo-

**DIESELVERKSTADEN
(KULTURCENTRUM)**

MediaCentralen:

- Bok-pool 32.000 band
- Alla titlar i 6 ex.

Avtal med skolor, avgifter:

- Böcker 180 kr/år/elev
- AV 110 kr/år/elev
- Sanering av skolbibliotek 500 kr/h

Dieselverkstadens bibliotek:

- Filial till Nacka stadsbibliotek
- 3 bibliotekariärer
- 3 med annan kompetens
- Öppet hela veckan förutom måndag

dern biblioteksfilial med kontroversiella arbetsmetoder. Filialen har en tydlig barn- och ungdomsprofil med fokus på nya medier. Bibliotekstekniskt försöker biblioteket ständigt vara steget före, vara ett trådlöst bibliotek. Självbetjäning är det som gäller, enligt teamledare Margareta Swanelid är deras mål att bli ett "nollhindrande" bibliotek. Inget stölskydd, egen hyllordning, rum för den »lätta« litteraturen m.m. Radikala lösningar tillämpas när det gäller personalpolitik. Det var både uppfriskande och nyttigt att bli grundligt omruskad i egna föreställningar om vi hur vi ska jobba!

Musikavlyssningen var genialt ordnad, likaså en liten »avsyningsapparat« för DVD var behändig.

Arbetet med BITTIS fortsätter. Ifall medel beviljas kommer en försöksverksamhet med olika samarbetsmodeller att starta i Svenskfinland, kanske redan nästa år?

LITTERATUR

- Busk, Yvonne Rinkebykolan: framtidstro, ledarskap, helhetssyn. 2003
- Lundgren, Lena Barn, bibliotek, datorer: rapport från ett projekt. 1995
- Barn frågar – kan biblioteken svara?: om referensarbete för barn och ungdomar. 2000
- Bibliotekskunskap. 1996
- Bokhuset – barnens egen katalog? : rapport från ett projekt. 1997
- Ögland, Malin Skolans bibliotek – om att utveckla samarbetet mellan skolbibliotek och arbetslag. 2002
- Teman i svenska. Nyfiken i biblioteket. 2002

– MÅNGSIDIGT FRÅN ÅBO AKADEMIS FÖRLAG –

Facklitteratur för bibliotekariärer

<http://www.abo.fi/stiftelsen/forlag/>

- Heinström, Jannica: *Fast surfers, broad scanners and deep drivers*. Personality and information seeking behaviour. Diss., 2002. 286 s. Pris 27,00 €
- Nielsen, Marianne Lycke: *The word association method*. A gateway to work task based retrieval. Diss., 2002. 342 s. Pris 28,00 €
- Mustelin, Olof: *"En osjälvisk längtan att skänka forskningen ett starkt stöd"*. Familjen Gösta Branders och Åbo Akademis bibliotek, 2001. 285 s. Pris 21,00 €
- Widén-Wulff, Gunilla: *Informationskulturen som drivkraft i företagsorganisationen*. En kvalitativ studie i finländska försäkringsbolag. Diss, 2001. 277 s. Pris 23,55 €

Vårdvetenskap

- Arman, Maria: *Lidande och existens i patientens värld. Kvinnors upplevelse av att leva med bröstcancer*. Diss, 2003. Pris 19,00 €
- Fredriksson, Lennart: *Det vårdande samtalet*. Diss, 2003. 208 s. Pris 20,00 €
- Edlund, Margareta: *Människans värdighet*. Ett grunbegrepp inom vårdvetenskapen. Diss, 2002. Pris 18,00 €
- Wärnå, Carola: *Dygd och hälsa*. Diss, 2002. 180 s. Pris 20,00 €

Axplock ur andra områden

- Klami, Hannu Tapani: *Studier rörande svensk och finsk rätt*, 2003. 344 s. Pris 28,00 €
- Nordman, Anna-Maria: *Takt och ton i tiden*. Instrument, musik och musiker i svenskösterbottniska dansorkestrar 1920–1950. Diss, 2003. 284 s. Pris 24,00 €
- Schauman, Barbro E.: *Från Venus och från Mars*. Jämställdhet som organisatorisk fars. Diss, 2003. 342 s. Pris 27,00 €
- Salo, Petri: *Skolan som organisation*. En studie i det som skolan är. Diss., 2002. 322 s. Pris 28,00 €
- Blomqvist, Ea Maria (red.): *Från teknik till etik*. Miljöförståelse i universitetsperspektiv, 2001. 301 s. Pris 16,82 €
- Hansson, Karl-Johan, Bohlin, Folke & Straarup, Jørgen: *Dejlilig er jorden*. Psalmens roll i nutida nordiskt kultur- och samhällsliv, 2001. 395 s. Pris 28,59 €
- Jansson, Rainer: *Förklaringsmönster för små och medelstora företags framgångar och misslyckanden*. Varför lyckas vissa små och medelstora företag (SM-företag) i sina internationella operationer? Diss, 2001. 387 s. Pris 28,59 €
- Linderborg, Henrik: *Brott och straff*. En undersökning om samhällstjänsten som straff. Diss, 2001. 298 s. Pris 23,55 €
- Carlson, Tom: *Partier och kandidater på väljarmarknaden*. Studier i finländsk politisk reklam. Diss, 2000. 219 s. Pris 20,18 €.
- Fortelius, Bertel: *Ortnamnen i Korpo*. 2. uppl. 2000. 485 s. Pris 33,64 €.

DISTRIBUTION & FÖRSÄLJNING: Oy Tibo-Trading Ab, PB 33, 21601 Pargas, tel.: 02-4549 200, e-post: tibo@tibo.net, www.tibo.net
Alla priser inkl.mvs 8%

Tre B:n i mitt liv

Bibliotek, Bullerbyn och Böter

Min bästis – som faktiskt sedermera blev bibliotekarie – gjorde under vår barndom tappra försök att vidga mina litterära vyer. Under många år var det dock lönlöst. Jag var nämligen övertygad om att man inte kan läsa en bok med liten text – ja, kanske någon kan, men inte jag. Så medan min kompis fyllde sin lånekass med böcker av de mest varierande slag, sökte jag medvetet efter böcker med texten »stor stil« eller »lättläst«. I ett litet filialbibliotek på landet var den genren snabbt förbrukad och jag fick ta mina första stapplande steg in i de småstilla böckernas värld. Och visst – så småningom öppnade sig en helt ny värld genom olika barn- och ungdomsböcker.

Att Astrid Lindgren är en mästare på att tala till barn genom sina figurer är självklart. Att hennes böcker sålt över 80 miljoner exemplar och översatts till närmare 80 olika språk är ju ett bevis på detta. Men det vet man bara genom att läsa en bok av henne. Pippi, Emil, Mästerdetektiven Blomqvist, Karlsson på taket, Madicken – alla har de sina hängivna anhängare. Jag lät mig också ryckas med av de hisnande äventyren, som växte fram i dessa mästerverk. Som vuxen tilltalas jag fortfarande av den mänskliga visheten som Lindgren bjuder på i t.ex. Bröderna Lejonhjärta, Mio, min Mio eller Ronja Rövardotter. Varje läsning ger något nytt och jag känner att jag lär mig något.

Men den bok som kom att betyda mest och som jag fortfarande, nästan trettio år senare, minns med värme är Astrid Lindgrens Bullerbyboken. Boken var röd, tjock och på pärmen fanns Ilon Wiklands underbara teckning av barnen i Bullerbyn. Den hade sin alldeles egna doft. Jag minns ännu inledningen i den över 200 sidor tjocka boken. »Jag heter Lisa. Jag är en flicka, det hörs förresten på namnet. Jag är sju år och snart blir jag åtta.« Bokens huvudperson, Lisa, beskriver sin familj som bor i Mellangården; bröderna Lasse och Bosse, mamma, pappa, pigan Agda och drängen Oskar. Hon berättar om sina vänner Britta och Anna i Norrgården och Olle och lilla Kerstin i Sörgården. Lisa fick sitt egna rum när hon fyllde sju år. Beskrivningen av rummet tog mig fullständigt och som liten flicka kunde jag känna doften av den nytvättade trasmattan och blommorna i vasen, höra golvplankornas knarrande och humlornas surr utanför det spetsgardinspryddade fönstret och känna sängens mjukhet. Jag kunde läsa beskrivningen om och om igen.

Idyllen i Bullerbyn kunde förnimmas med varje sinne. Boken formligen dröp av trygghet och värme, utan att för den skull vara varken överklig eller sliskig. Den helt enkelt målar upp en barndomstillvaro i en helt vanlig liten by med helt vanliga barn. Den trygga tillvaron kryddas av äventyr med allt från övernattnings på höskullen och nattliga jakter på näcken till spännande kojor och smågnabb mellan flickorna och pojarna i byn. Äventyren är dock trygga och kanske ur läsarens perspektiv också genomförbara. Vilket barn som helst kan övernatta på en höskulle – eller kanske tält i dagens tappning eller försöka smita iväg på ett nattligt äventyr. Svårare är det att t.ex. slänga poliser i träd eller tjuvar på hyllan som Pippi gjorde. I Bullerbyboken fick jag leva med Lisa och hennes kompisar vår, sommar, höst och vinter under helt vanliga dagar! De var lika vanliga som mina – och ändå inte.

Kanske var det just »vanligheten« i Bullerbybarnens liv som tilltalade mig som liten? Det var lätt att identifiera sig med Lisa – trots att

jag inte hade ett eget rum med knarrande brädgolv eller bröder. Trots att min kompis inte bodde lika nära som Britta och Anna så kunde jag ändå fantisera om hur det skulle vara, om hon bodde i granngården och vi skulle kunna signalera till varandra med ficklampan – precis som de gjorde i Bullerbyn. Och i viss utsträckning påminde Bullerbybarnens vardag om vår egen. Och kanske inspirerades vi i någon mån av de förehavanden som Bullerbybarnen företog sig? Lisas drömmar kunde lika gärna vara mina drömmar, eftersom jag i likhet med Lisa var en helt vanlig flicka! Hur som helst; den lyckliga barndom som förunnas Bullerbybarnen i Lindgrens bok är en tillvaro som man önskar att alla världens barn skulle vara förtjänta av; en tillvaro med trygghet, värme, kärlek och glädje!

Bullerbyboken fascinerade mig till den grad att jag läste den säkert 25–30 gånger, trots att min kompis – den blivande bibliotekarien – återigen försökte öppna nya litterära världar för mig. Visst lyckades hon, jag läste mer och mer, men trots det återfanns Bullerbyboken i min lånekass allt som oftast. På den tiden var biblioteken långt ifrån datoriserade. Varje låntagare hade sitt eget lånenummer, varje bok hade sitt eget kort och i varje bok fanns en lista längst bak i boken. Låntagarens nummer antecknades såväl på bokkortet och på listan, bak i boken.

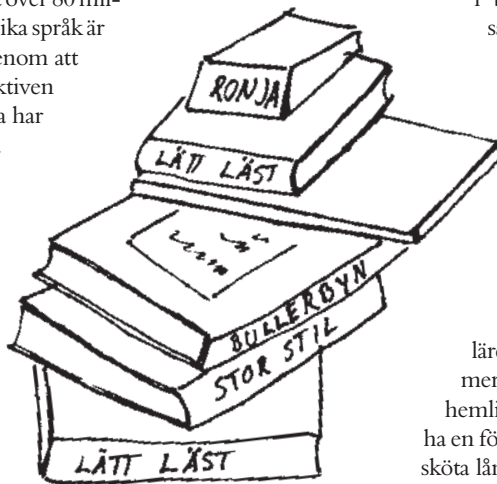
Mitt lånenummer var 1055 och om de gamla biblioteksdokumenterna finns kvar, så kunde man se, att den mest frekvent återkommande numret för Bullerbybokens del var just 1055. De facto kunde mitt nummer upprepas tre till fyra gånger efter varandra, för att igen efter ett eller två andra nummer igen dyka upp.

Ibland skämdes jag, för i ett litet bybibliotek lärde vi barn oss snabbt kompisarnas lånenummer. Så min kärlek till Bullerbyn var ingen hemlighet! Idag skulle det vara betydligt lättare att ha en förkärlek till en speciell bok, när man själv kan sköta lånet genom att stoppa in sitt lånekort och boken i en apparat!

Trots en relativt »ensidig litterär uppväxt« har böcker spelat en stor roll i mitt liv och jag har varit en flitig användare av bibliotek, kompisars bokhyllor, bokklubbar och – affärer. Ända tills för tio år sedan var jag dessutom en ganska sköt-sam låntagare, som returnerade böckerna nästan i tid. De senaste tio åren som en heltidsarbetande småbarnsmor, har tyvärr vardagens hets hållit mig i sitt grepp och det är en och annan lånebok som trots många påminnelser blivit returnerad på tok för sent. Det som förvånat mig många gånger, när jag smått skamsen krupit till lånedisken med min försenade lånekass, har varit bemötandet på biblioteket. Bibliotekarierna har verkat närmast besvärade, när de har berättat om bötessumman för mig. De gånger det rört sig om tiotals gamla mark, har bibliotekarien nästan skamsat och urskuldrande meddelat summan för mig. Då har jag känt mig än mer skamsen – det är ju jag som felat. Jag vet mycket väl lånevillkoren och jag vet också hur lätt det är att förlänga sina lån antingen via internet eller med telefonen. Om jag inte får det gjort, så får jag stå mitt kast. Dessutom – när jag betalar mina böter möts jag återigen av vänliga leenden och är välkommen att hamstra hem nästa lånekass – trots att bibliotekarierna måste ana den överhängande risken med att dessa böcker inte nödvändigtvis återses om en månad... Så när det gäller biblioteken så är jag en »glad bötesbetalare«. Den värld som biblioteken öppnar för oss alla är värd att värna om. För min del var det biblioteket som i tiderna gav mig möjligheten till upplevelserna i Bullerbyn! Jag tror att jag skall ta en sväng via biblioteket ikväll och returnera mina tre låneböcker – ej ännu försenade!

Ritva Mertaniemi

Jobbar som internationell koordinator på Vasa yrkeshögskola

Bokmässan i Göteborg

Rena paradiset för en bibliotekarie

ULRIKA NYKVIST

Fredagen den 26 september var det dags. Resan, som vi planerat så länge, tog äntligen sin början. Vi var fem bibliotekarier från Vasa, fyra från stadsbiblioteket och en från Tritonia. Resans mål var Bok- och biblioteksmässan i Göteborg.

Fastän jag i förväg hört andra berätta om mässan var jag ändå inte förberedd på vad som väntade. Allt var så stort och överväldigande. Första dagen gick jag bara omkring och tittade storögt på allt som fanns utställt i montrarna. Monterytan var så stor, över 11 000 km², att man blev alldeles yr. Alla gåingar blev nog inte utforskade. Utställarnas antal var 802. Bland montrarna fanns inte bara förlag utan också en mängd litterära sällskap, bokhandlar, tryckerier, föreningar, antikvariat, bibliotek, museer, universitet och bibliotekssystemtillverkare. Även den smala utgivningen hade sin plats på mässan. Förutom splitternya böcker hittade man gamla böcker, lättlästa böcker, talböcker, barnböcker, fackböcker, poesi, deckare och Harlequinromaner. Och allt detta på svenska!

Årets huvudteman var polsk litteratur och populärvetenskap. Populärvetenskapen upptog 500 km² av monterytan. Finland fanns också med på ett synligt hörn alldeles innanför huvudingången. De finlandssvenska förlagen fanns på plats och dessutom några finskspråkiga förlag.

SEMINARIER OCH INTRESSANTA FÖRFATTARE

På mässan fanns något för envar. Vi jobbar alla på olika avdelningar med olika ämnesområden, men vi hade alla samma svårighet: att tvingas välja bort intressanta seminarier. Seminariernas antal var 547. Seminarierna räckte 45 minuter och miniseminierna 20 minuter. Bland föreläsarna fanns många kända namn, men också okända författare, som det var roligt att stiffta bekantskap med. Det är förstas roligt att se personer, som man bara annars kan följa på TV. Herman Lindqvist är fascinerande att lyssna till. Han berättade både om sin första roman och sin nya fackbok om Ostindiefararna. Merete Mazzarella (med FSBF-kasse!) talade om identitet och Göran Schildt om människor och gudar. Mark Levengood gav ett sympatiskt intryck och är en god historieberättare. Jonas Gardell drog över 600 personer då han talade kring sin bok Om Gud. Andra som drog stor publik var bl.a. fjolårets nobelpristagare Imre Kertesz och brasilianaren Paolo Coelho.

REKORDMÄSSA

Årets mässa slog alla tidigare rekord, över 110 000 besök under fyra dagar. Under lördagen besöktes mässan av ca 34 000 människor och det var som att befinna sig i rusningstrafik. En del var litet stressade men hade en tydlig destination, medan andra mera planlöst drev omkring med kartor i handen. Seminarierna hölls på andra våningen och där tillbringade jag det mesta av min tid under lördagen. Då man tittade ned över folkhavet blev man alldeles matt. De seminarier jag deltog i började och slutade enligt tidtabellen. Detta är också en

Välkommen till en värld av upplevelser!

God mat med goda vänner.

Dans och underhållning.

Shopping i Tax Freen.

Konferens med utsikter.

Fråga mer hos resebyråen eller direkt!
Helsingfors (09) 123 557 • Åbo (02) 333 1331
www.vikingline.fi

NG LI

förutsättning eftersom pausen mellan seminarierna bara är 10–15 minuter och det kan vara ganska långt mellan salarna.

Mässan var verkligen en stor källa till inspiration. Det ger så mycket mer att få titta på och bläddra i böckerna. Böckerna stannar i minnet på ett annat sätt än om man bara läser boklistor. Att sedan få höra en entusiastisk författare berätta om sin bok gör minnesintrycket ännu starkare. Jag rekommenderar därför alla finlandssvenska bibliotekarier att åtminstone en gång, resa till Göteborgs bokmessa. Ännu mera skulle man få ut av besöket om man hann prata med utställarna, men det räcker den begränsade tiden inte till.

Det lönar sig att börja planera resan i tid. Hotellen nära mässan är fullbokade redan i januari, deras priser är dessutom skyhöga. Jag kom i kontakt med en bokningsservice i Göteborg som fixade ett hotell till facilt pris 20 minuters gångväg från mässan. Det lönar sig också att söka pengar från våra finlandssvenska fonder för det är dyrt att ta sig till och från Göteborg. Göteborg är dessutom en riktigt trevlig stad. Vi hade ingen tid för sightseeing, men att turista där på sommaren skulle säkert vara trevligt. Där finns spårvagnar, Ullevi, Liseberg, Botaniska trädgården, Universum och mycket annat intressant. Och många trevliga italienska restauranger med italienska kypare och kockar.

Nu när dagarna blir kortare och mörkare känns det roligt att reservera alla de intressanta böcker jag kom i kontakt med under mässan och jag ser fram emot en läsräk höst. Nästa år firar Bok och Bibliotek sitt 20-årsjubileum. Temat kommer att vara brittisk litteratur. Så till alla som känner sig inspirerade: börja planera en resa och ansök om pengar. Det lönar sig!

Nästa nummer av Bibban utkommer i mars 2004. Om du har något du vill berätta, kontakta redaktionen.

The logo for AXIELL features the word in a bold, sans-serif font. The letter 'X' is stylized with two diagonal lines crossing at the center, and a red circle is positioned above the right-hand stroke of the 'X'.

Nordens största leverantör av bibliotekssystem

**Libra III finns i Sverige, Danmark och Finland
– i allmänna bibliotek och företagsbibliotek**

Kontaktpersoner

Support och utbildning: Sonja Petrell-Auvinen (040) 535 8054

Försäljning: Jorma Liikko (0400) 442 180

2

PORT PAYÉ
FINLANDE
PMM
119784

AVSÄNDARE

Finlands svenska biblioteksörening r.f.
c/o Ulrika Wikström
Stenåkersvägen 10 B21
10300 Karis

